

-3 VII 909

Mārijas Vēstis

Ilustrēts nedēļas žurnāls sievietēm,
literatūrai, mākslai un šadsihwei.

N° 26.
1909. gadā.
Iznākt trešdienās.

satur s:

Laukstrādnieku satums un stahvolks
Widsemē. Dr. Adolfa Agthes.

Atbilde protestējošām berneetēm. No
Apsastijas.

Widsemes Schweize. II. Ar ilustrācijām.
Kad druwa breest. Renē Basena romāns.
No frantschu walodas tulkots.
Ustiziba. Björnštjerna Björnsona stahsts.

Apskats: Sinibu komištijas wafaras sapulzes.
Daschadas siņas un pasinejumi.

Bildes: Ispredse no Siguldas pils. —
Gutmana ala. — Zefsch us Turaidu. —
Turaidas pils. — Ispredse no Turaidas
us Gauju. — Krimuldas pils drupas. —
Welna tilts (zefā us Krimuldu).

Abonešanas maksa

Ar preeubtitichannu cehšsemē:		Rigā sanemot:		Ar preeubtitichannu ahrsemēs:	
Par gabu	3 rēl. 50 kap.	Par gabu	2 rēl. 50 kap.	Par gabu	5 rēl. — kap.
" 1/2 gabu	2 " — "	" 1/2 gabu	1 " 50 "	" 1/2 gabu	2 " 50 "
" 1/4 gabu	1 " — "	" 1/4 gabu	— " 5 "	" 1/4 gabu	1 " 25 "

Numurs maksa 10 kap.; latra adreses maina 10 kap. Studinājumi maksa 10 kap. par weenflešigu smalku rindian.

II. Rig. Krahi- Aisdemu Sabeedriba

tagad atrodas

Sabeedribas pašas jaunajā mājā

Aleksandra eelā Nr. 12

(Dzirnamu eelu stuhri).

Bezem noguldījumus no 1 rubla faktot un maksā 5—6 procentus; par tekošu reķinu 4 proz.
Noguldījumus ismaksā tuklit beš usteikšanas.
Išneebš aishnumumus pret wehrtspapireem, obligacijam, galveneekem un personigu drošību.
Darba laiks no 10—2. Telefons 1388.

W a l d e.

Bezem ahdas, pušča un weneristus slimneekus sawā privat-
Ministā, Terbatas eelā Nr. 7 (ee-
ja no Dzirnamu eelas), no plst. 9—11
un no 5—8 un beš tam otrdeenas
no plst. 7—8 watarā.

Dr. J. Kraukst.

Dr. Kliorin,

ahdas un dšimuma slimibās
praktiseju watarā Zigezeemā,
Emmas eelā Nr.1, no pulst. 4—6.

Kaunuma, ahdas, sūlitistās,
pušča un dšimuma slimibās it-
deenas no plst. 9—1 un no 6—1/2 9 w.
No pulst. 5—6 w. til damas un
behrus. Rigā, Maršalu eelā 8,
tuwu pee Grehneeku eelas.

Dr. Machtus.

R. Nebelsiecka pehu.,

Kalku eelā 11, blatus krahtafel,

gumijas un
metala stempeli
grawuras,
Elischejas un
krahfas

peedahwā lehti gļ-
takā iswedumā jau kopš 25 gadeem.

Kafijas ahr-dedsinatawa
„NEKTAR“

peedahwā weenmehr swaigi
dedsinatu un maltu kafiju par
lofi mehrenam zen. Ari nededsin-
natu-kafiju, fehju, zuku ru, u.t.t.
Leelā Aleksandra eelā 24.
Eeja no Romanowa eelas.

Rigas Pilsētas Lombards.

No 23. julija 1908. g. līdz 6. augustam 1908. g. eekhlatas
leetas no Nr. A 174606 līdz Nr. A 181529, tā ari eekhlatas leetas
Lombarda nodatā I. no 23. julija 1908. g. līdz 6. augustam 1908. g.,
no kshlu sħmes Nr. 79720 līdz Nr. 80848 (šā nehušu jau ispirktas
waj pagarinatas) nahts 8. un 9. julijā 1909. g.

pulksten 10 pr. pusdeenas,

Pilsētas Lombarda telpās, Sirgu eelā Nr. 12.

isuhtrupešanasā.

Pehdesais terminsħ preešħ augšħejo kshlu pagarinasħanas waj
iswirtsħanas ir deena preešħ isuhtrupešanasā. — Uhttrupē panahħtee pahr-
fshljumi teel peħ kshlu sħmes usrahdsħanas ismahħati.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedahwā

eekshšemes un ahršemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

stipru wihnogu wihnu 50 kap.

šekofħās filialēs:

Sworowa un Dzirnamu eelu stuhri,

Ielgawas šħosejā Nr. 12,

Ahgenskalnā, Mešħa eelā Nr. 4a,

Rešħat tunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Rigas stuhri.

Baltijas audeklu manufaktur-sabeedriba,

Rigā. (fabrika Reugeragā). Rigā.

Bar fabrikas zenam pahrhod pašħu pahrdotawā

Rungu eelā Nr. 22

Linu un pakulu dšijas un wifadas audeklu prezes,
kā ar balinatus un nebalinatus deegus un fehnores.

Slimeem

wahšem, abas fahrtas, iswilkumi no
dšihwneeku fehlu dšedšereem „Sefara
schidrumas“ isgatawots peħ D. Len-
nichina parauga no D. Kalenitsħento
laboratorijas. Šinisti-populara litera-
tura par fehlas iswilkuma darbību uš

zilweta organismu, fashħdita sem aħstu Abramowa un Winogradowa redakcijas,
isħuhta beš maksas. Adreše: D. Kalenitsħenko, Moskwa, Kozlovskij per. № 21,
kw. № 66, собственный домъ.

Stalons „Sefara schidrumas“ no D. Kalenitsħento maksā 2 rbl. 50 kap.
sħhtisħana 1—3 staloni 40 kap. (war ari uš peħmaksu).

Pehrzeit aħtršħujamas mašħinas

„Baltica“

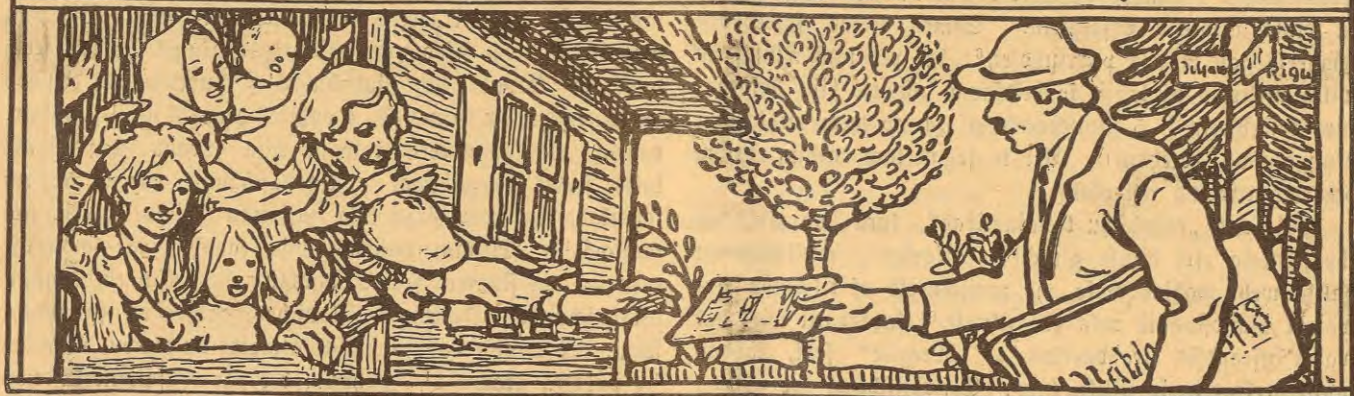
Winas ir beš konturenzes, weenfahršħafās un isħurigatās
konstruktijas. Ideals no šħujmašħinam, kas ušlabo
darba šħħju un dob labu pekau.

Dabujamas titai

J. Kronberga šħuj-, adamu mašħinu
un welosipedu weikalā,

Rigā, Rungu eelā Nr. 28.

Mahjas Weefis

Nr. 26.

Rigā, 1. jūlijā 1909. g.

54. gada gabjums.

Laukstrādnieku sabūvums un stahwoklis Widssemē.

Dr. Adolfa Agthes.

XII.

III. ¹⁾ Kūmu pehdejā dakā ir runa par semneeku teefam. Te apluhstokim titai, kas semneekem bija jadara, tad winsch gribeja fawu kungu suhdset. Te atkal reis teksti nefastan. Behz kreewu tekstā wajaga aistawet „apmelofchanu wairofchanos“ un suhdstbu „nowilzinafchanu“ starp muischneeku un wina semneeku.¹⁾ Wahzu tekstis, pehz kura muischneeki

¹⁾ S. L. no 1804., § 190. Kreewu tekstis: „Lai pehz eepfehjas nowehrstu apmelofchanu un weltigu wafafchanos, kas preefch semneeka fahstis ar eewehrojameem saudejumeem, tad par mehtrauklu nolifts, ka wifadā leetā, kas semneekam atgadas ar muischas ihpafchneeku, winam eepreefch, eekam winsch greeschas ar suhdstbu pee draudses teefas, jaluhds gandarijums pee pascha un ja to nedabon, winam peenahfas to pasnot semneeku teefai. To ispihdijufcham winam jau ir teefiba, ka augfchā minetš, eefneegt suhdstbu; bet draudses teefa to zitadi nepeenem, ka titai lai apleezinatu, ka winsch gandarijumu luhds muischas ihpafchneekam un atraidijumu pasnojis semneeku teefai jeb waj ari titai weenam no schās teefas peefehdetajeem.“

Для отвращения по коликѣ возможно умноженія ябеды и напрасной волокиты, съ нарочитымъ вредомъ крестьянъ сопряженной, полагается за правило, что во всякомъ дѣлѣ, у крестьянина съ помѣщикомъ случаемся, долженъ онъ предварительно, нежели предстанетъ съ жалобою въ приходскій судъ, у самаго его просить удовлетворенія и въ случаѣ неполученія онаго обязанъ онъ заявить то въ крестьянскомъ судѣ. Исполнивъ сіе, онъ уже въ правѣ, какъ выше сказано, приносить жалобу; а приходскій судъ не иначе принимаетъ оную, какъ удостовѣрять, что онъ просилъ удовлетворенія у помѣщика и объ отказѣ объявилъ въ крестьянскомъ судѣ или хотя одному изъ Засѣдателей онаго суда.“

Wahzu tekstis: „Lai pehz eepfehjas nowehrstu wifas schelofchanās, nebidinatas ufdoofchanas un nwaajadstigas nowilzinafchanas, kuras semneekam nahf par laumu, tad ar scho teef nolifts, ka wifos strihdos starp semneeku un muischas ihpafchneeku, ka pirmajam wajaga, eekams winsch famu schelofchanos eefneedš draudses (kirfephes) teefai, to zelt preefchā muischas ihpafchneekam un luhgt nowehrchanu, un ja winsch teef atraidits, winsch tit ufstahda semneeku teefai. Ja winsch

Widssemē „spreda teefu“, grib wispahrim „nowehrst (abwenden) wifas semneeku schelofchanās (Beschwerden)“. Bet ari itumu zefsch bija tahds, ka semneeku suhdstbam pret kungu nebija nekahdas zeribas. Kad semneeks domaja, ka wina teefibas no kunga pahrafchptas, tad winam wispirms bija jaluhds gandarifchana no pascha kunga, ja winsch to nedabuja, tad winam bija to pasnot semneeku teefai, lai gan pehdejā leetu nemas newareja isspreest. Titai kad winsch to bija darijis un peerahdijumus sadabujis fawās rokās, winsch wareja „fawu suhdstbu zelt preefchā kirfephes teefai“, kura ari nebija nekahds spreedums taifams, bet tik ar wifem lihdsfekteem jamehgina, leetu islihdfinat meera zekā.²⁾ Ja tas neisbewās, tad kirfephes teefa protokolu un fawu atfinumu nobewa semes teefai, kur tad eefahfās ihstena teefa. Un teefneschi tur bija trihs muischneeki,³⁾ bes tam diwi semneeku peefehdetaji, pee kuru eewehleschanas muisch-

to ispihdijis, tad winam teefiba, fawu schelofchanos zelt preefchā draudses teefai, bet ari schi to drihsat neispreesch, lihds tam ta pahrliezinaujes, ka suhdstetajs luhds muischas ihpafchneeku ehz nowehrchanas un, no ta atraidits, to pasnojis semneeku teefai waj weenam no tās peefehdetajeem.“

„Um so viel möglich alle Beschwerden, ungegründete Anzeigen und unnützen zum Nachteil des Bauers gereichenden Verschlepp abzuwenden, wird hiermit festgesetzt, daß in allen Streitigkeiten zwischen Gutsherrn und Bauer(n), letzterer, ehe er seine Beschwerde vor dem Kirchspielgericht anbringt, sie zuvor bei dem Gutsherrn selbst vorbringen und um Abhelfung bitten soll, und im Fall er abgewiesen würde, zeigt er solches dem Bauergerichte an. Hat er dieses erfüllt, so ist er berechtigt, seine Beschwerde dem Kirchspielsgerichte vorzutragen; welches aber dieselbe nicht eher in Erwägung zieht, bis es überzeugt worden, daß der Kläger bei dem Gutsherrn um Abhelfung gesucht und, von ihm abgewiesen, solches beim Bauergerichte oder einem Beisitzer desselben angezeigt habe.“

²⁾ S. L. no 1804., § 108.

³⁾ Provinzialteeef. I, 357. p. un II, 386. p.

neekem bija iššēfiroščā balfs.⁴⁾ Semneekam wjadseja uštahtees pašam pret mahžiteem juristeem,⁵⁾ jo adwokatam wiņšch fawu leetu newareja nodot, „lai negahstos neleetigos isdewumos“. Tahdos apstahktos gan newar buht šchaubu, ka wiņšch arweenu pašpehleja. Semes teefas spēredumu semneeks gan wareja pārfruhdset,⁶⁾ bet pee tam wiņšch no wilka uštrehja us lahzi, jo beidsamā instanže bija hofteefa, kura fastahweja is 5 muišchneekem (4 no teem wehl bija brunneezibas eerehdni). Ari te semneekam nebija brihw peenemt neweena adwokata.⁷⁾

Bes schis „eestahschu teefajamibas“, kura „no muišchas ihpašchneeka esot bijuse gluschi neatfariga“, muišchneekam palika wehl mahjas teefa, jo muišchneeks us tifumibu esot wairaf usaudsinaats nekā ziti zilweki,⁸⁾ kapehž ari wislabaf warot usraudsit strahdneekus.⁹⁾ „Weeglee“ fodi, kahdus muišchneeks wareja usliti, bija: Geshlodfischana pee uhdens un maises lihds diwi deenam tahdā weetā, kura weseelibai naw kaitiga un otrahrt pehreens lihds 15 rihkstem.¹⁰⁾ Tos wareja isleetot fetoschos gadijumos: Wirmahrt kad gahjejt waj klauschineeki „zaur schuhposchanu waj zaur zitām palaidnibam trauzeja kunga nama meeru“, waj kungam darija fskahdi.¹¹⁾ Otrahrt, kad wini pret kungeem bija rupji waj nepaklauffgi. Trefschahrt, kad kungs winus gribeja peespeest „pee winu darbu peenahzigas ispidfischanas.“

1804. gada litums fainneekem dewa schahdas preefchteeffbas: mahjas par dšintu peederumu,¹²⁾ brihwibu no kara deenefita¹³⁾ un brihwibu no muišchneeka mahjas teefas.¹⁴⁾

Par kalpeem teikts tikai 18. pantā: „atteezibas starp prezeeteem kalpeem un fainneekem jaismekle un janofahrtu rewifšjas komifšjam“. Šchi ir litumu wahjafā pufe, ta

4) Wehleti wini tika no wifu draudses teesu peefehdetajeem (S. L. § 119.) Šchos wehletajus jau eezehla „bajnizas wirspreefchneeks“ (starp is 6 kandidateem 3 wirrus preefch fatras draudses teefas.) Wineem no fawa widus bija jaiswehl 8 kandidati, no kureem atkal „bajnizas wirspreefchneeks“ pusi eezehla par semes teesu peefehdetajeem (ari to weetneekem).

5) S. L. no 1804., §§ 126. un 129.

6) S. L. § 125.

7) S. L. § 129.

8) S. L. § 134. (freemu teksts): „Zaur fawu audsinašchanu un tifumibu wairaf fagatawots“ (воспитаніемъ своимъ къ благоправію болѣе приготоуовленнаго.) Wahzu teksts faka: „Zaur fawu audsinašchanu un moralifstu iğlihtibu par wifseem ziteem preefch tam der.“

9) S. L. 134.

10) S. L. § 135.

11) S. L. § 136.

12) S. L. § 32. Par dšintu ihpašchumu semneeku mahjas dewa tikai fainneekem, lai gan runa ir wispahrim par semneekem. Interesenti schai teefibai waj nu paeet pawifam garam (peem. N. v. Transche-Rojeneck, Gutscher un Bauer . . . 1890, 223. lapp.) jeb waj ari eekriht pretrunā. Tā brunneezibas eerehdnis Tobiens nesen peewed, kaut ari loti wispahreja weidā, ka fainneekem bija preefchrozibas zaur jauno „peederumu kahriibu“, kura wina labā radita (Ugrargefehgebung Livlands . . . 1899, 238. lapp.) Trihs lappuses tahlaf pee wina schi ihpašchuma teefiba pahrwehrtiņes par leetošchanas teefibu.

13) S. L. no 1804., § 51. Sal. ari Transche 1890, 223. un Tobiem 1899, 239.

14) S. L. § 138. Sal. ari patlaban minetos.

nespehji gabdat par fainneezifsti wahjateem. Uzis ari kriht, ka neprezetee puifchi waj meitas nemas naw mineti schai noteikumā. Wehl nofihmigati ir, ka prezeto kalpu algu jautajumu ari gribeja atstah komifšjam, kurās bes 7 muišchneekem sehdeja ari weens waldbibas eerehdnis. Bet pehž peezeem gadeem isnahža papildu noteikums. Pehž teem prezetam kalpam bija jadabū 4½ puhrweetas druwās semes, ½ puhrw atmataš, 4 puhrw. p̄fawas un ⅙ puhrw. dahrsa. No fainneeka kalpam bija jadabū wjadfšgais laiks semes peenahzigai apstrahdaschanai, par to kalpam fawutahrt ar fawu firgu bija jaispilda fainneeka klauschi muišchā.¹⁵⁾ Winam pašam bija jagahdā par fawu us-turu un dot finamu falmu daudsumu preefch ehfu juntu ušlaboschanas. Ja wiņšch klauschos gahja ar fainneeka firgu, tad wiņšch dabuja mafaf atmataš un p̄fawu, atmataš ⅓ puhrw., p̄fawu 1½ puhrw.; bet par to fainneeks dewa ehdamo preefch firga.

Neprezets kalps dabuja no fainneeka ½ puhrweetu atmataš 3 gadejai leetošchanai itgadus, tā tad pawifam 1½ puhrweetas. Bes tam winam itgadus bija jadabū 3 krekti, 3 pahri nahtna apafschbifschu, 1 nahtna mehletis, 3 pahri pastalu, 2 pahri wilnainu seku garu un 2 pahri tahdu pašchu ihfu seku; is pahrgadus weeni fwahrfti, 1 pahris bifschu,¹⁶⁾ wadmatalas kamsolis un 1 pahris autu; is 4. gadu: weens kaschoks. Puifšs jeb neprezetais kalps ar fainneeku dšihwoja weenā istabā un dabuja no ta ehst. Ja puifšm bija faws firgs ar aifjuhgu, tad tas dabuja kopā ar fainneeka firgeem ehdamo un ganibas; par to puifšm bija jaet firbšneekos.

Škweenai meitai waj kalpa atraitnei¹⁷⁾ bija itgadus jadabū: 25 mahzinas linu un 5 mahz. wilnas waj 2 aitas leetošchanai, bes tam 230 kap. naudas, gufama weeta un pahrtika. Ja winai bija goms, tad ta dabuja no fainneeka ehdamo un ganibas, par to fainneeks patureja mehfluk. Kalpu behrnus, ihpašchi bahrinus un fehredeenus, fainneeks lika pee lopu ganifšanas, spalwu pluhfšchanas un ziteem weeglateem darbeem un dewa teem pahrtiku un apgehru.

Pee scheem noteikumeem kriht azis, ka algas teef is-makfatas gandrihs weenigi graudā. Un wehl wairaf kriht azis algu semums, kurām naw peemehru. Pee tam tās uškatamas par augstakām. „Kur nebija eespehšams kalpeem makfat mineto algu, tur bija atstahs fainneeka un kalpa wakā, fawā starpā nolihgt.“ Te fskaidri isteikts, ka fainneeks wareja makfat ari mafafu algu. Un weens apstahklis to padara tizamu, ka wiņšch to buhs darijis. Winam par to nebija jaruhpejas, ka wina mahjās atrastos wjadfšgs fskais kalpu un meitu. Par to bija jagahdā semneeku

15) Papildu noteikumu no 1809., § 42 (wahzu teksts). Freemu teksts faka wispahrim „strahdat“.

16) Tekstā ari tās teef jauktas par apafschdrehbem, tapehž ka garee fwahrfti tās pilnigi apfedsa Sal. nofihmejumus pee Supela, Topogr. Nachricht. II, 1777, starp 192—3. lapp.: N. 1. Gshniſche Kleidung. 2. Kleidung der Letten.

17) „Kura tā darba spēhšiga peerakfita“ (pap. not. no 1809., § 46), t. i. sem 56 gadeem, ja muišchas ihpašchneeks bija gataus, wina peenemt tā meitu pee muišchas darbeem (S. L. no 1804., § 58).

teefam, kuru finā bija atstāta kalpu un meitu isdalīšana pa semneeku mahjam.

Par wakineekem likumos wairat nekāš naw teiktis, ka wajaga papuhletees winus peewest atpakaļ pee semkopibas. Bet lihds tam eespehjama ņho nabagu kauschu issuhlfchana.¹⁸⁾ Wahju tekstā pat wiff wakineeki apshmeti par „darba ņpehjigeem zilwekem“, lai gan kreemu tekstā ir runa tikai par „semneekem“.¹⁹⁾ Nabadstibas issuhlfchana ir tahds noteikums, ka itweenam wakineekam zauru gadu weenu deenu pa nedetu jastrahdā preekņ muiņņas ihpaņņneeka.²⁰⁾ Un wina ņewai tāpat no 5. maja lihds 11. oktobrim.²¹⁾ Pa ņemu winaļ pee ņawas maiņes bija jaņawehrpj 2 mahzinas linu, waj 4 mahz. wilnas waj ari 5 mahz. pakulu. Pat kad wakineeks aļņgahja uņ pilņņetu, winam bija jamafā kungam itgadus nodoklis.²²⁾

Papildu noņazijumi no 1809. gada te daudņ neko ne-groņha. Ir peem. preekņņā rakstis, lai rekruschu nem it ihpaņņi no wakineekem,²³⁾ zaur ko pateek breemigā kara klaufņba teef nowelta uņ semneeku wisnabagato ņņņru.

Kā progresņ usņkatams tas noteikums, ka ņaimneekem wajadņeja pabalņit wifus ņlimos un darba neņpehjigos sem-neekus. Tikai nepamana, ka muiņchu ihpaņņneeki nepeebalas pee ņņi pabalņiņņanas peenahuma. Maņņ progresņ warbuht panahņts ar to, ka itweenam ņaimneekam atņahwa „no wakineekem peenemt kalpus ņawā deenestā“. To winam tad ari atņahwa, kad uņ weena ahņa semneeku ņemes jau dņhwoja 20 darba ņpehjigi zilweki. No ņwara te ir tas noteikums, ka muiņņas ihpaņņneeks pee tam nedrihņņeja klauschu paaugņinat.²⁴⁾

Atbilde profestejoschām berneetem.

No Aņpajias.

Lafot „M. W.“ Nr. 20 pretrastu uņ manu apze-zejumu „Kahds labums mums no muhņu studejoschām ņeweeetem?“ mani koti pahņsteidsa, ka ņchahdu rakstu ņa-rakstijusņas berneetes. Kadehņ taisni berneetes? Ir naļwi, ka tās paņņas ņew peemehrojusņas tahdu leelu represen-tazijas lomū, un nostahjusņas neween wifū studejoscho, bet ari wifū issudejoscho ņeweeschu preekņņgalā, kaut gan turpat paņņas atņihņtas, ka no winām neko newarot praņņt, jo tās „berņhot wehl ņkolas benki“.

Ka berneetes tik naļwi eedomajas, taņ tomehr issņaidrojas

¹⁸⁾ Teodors Grafs pirmais norahdijis uņ apņstahņu „behdigo dņito nakti“, kahdos wakineeki dņihwoja (Die Pauernverhā tnijņe Livlands... rokraņņis, Dorpat 1833, 131. lapp.) Wijnņ ņafa wahrdū pa wahrdam: „Nemas neatrodot kahdu gahdigu noteikumu, ņas nodroņņinatū winau dņihwi, wineem par peenahumū ir usņlņts... itnedelas weenu deenu preekņņ kunga strahda. Un par ko? Laitam par to, ka tas wineem dod atņauju elpot, jo wakineeks ir zilweks, kureņh no muiņņas ihpaņņneeka ne teekņti ne neteesņi nedabi neweenu gabalinū ņemes.“

¹⁹⁾ S. L. no 1804, § 75. „Kreemu tekstis: „Tā ka daņņhās muiņņas, kur atrodas daudņ kauschu, daudņreij ņastopami tahdi ņem-neeki, kureem naw ņemes un kuri nepeederdami ne pee weenas ņaim-neeziabas strahdneekem, nepilda ari nekahdus klauschuš un muiņņai ir par apgruhtināņņhanū, tad par ņchahdeem wakineekem te teef noteiktis ņekoschais...“

„Какъ на нѣкоторыхъ многолюдныхъ помѣстьяхъ находятся иногда такіе крестьяне, кои не имѣя земли и не принадлежа ни къ которому хозяйству въ число работниковъ, не исправляютъ никакихъ повинностей и бывають отягогительны для помѣстья, то въ разсужденіи такихъ бобылей постановляются слѣдующія особенныя правила...“

Wahju tekstis: „Tā ka daņņhās muiņņas, kur atrodas daudņ kauschu ņastopami daņņreij tahdi darba ņpehjigi zilweki, kureem naw nekahdas ņemes un nepeeder ne pee weenas ņaimneeziabas strahdneekem un ne-pilda ne kahdus klauschuš, un tā tad muiņņai ir par nastu: tad par ņchahdeem wakineekem noteiktis ņekoschais...“

„Da es auf einigen volkreichen Gũthern zuweilen solche arbeits-fähige Menschen giebt, welche, indem sie kein Land haben und zu keinem Gesinde in die Zahl der Arbeiter gehören, keine Art der Leistung thun, und also dem Guthe lästig werden: so wird in Rücksicht dieser Lofstreiber nachstehendes verordnet.“

zaur to, ka winas mana rakņta leetisņko ņaturu un paņchu ideju nemas naw ņapratusņas, bet islobijusņas ahņā iņ ta kautko personisņu un nowell wifū lejā par weentahņņņu ņeweeschu klatschu.

Winas, nemot ņewi par paraugu, zitadi newar eedo-matees, ka manam rakņtam wajag ņihmetees uņ ņinamām personam, un ka ņņis ņerņonas atkal zitas nemas newar buht, tā tikai berneetes.

Uņ ņha, winau liktā pamata winas tad nu nemas wis-prastatā reporteru ņilā un — isglijtotu kauschu ņarpā — wisneparastatā praņtibu toni atņahņit, ka es taisņjuse masu ņekojumu un kahdā uniwersitates pilņņetā ņatitufes ar lat-weeschu studenteem — tas buhtu ar berneetem — runajuse ar tām par laiku un klimatu u. t. t. (ka es buhtu „ar winām isrunajufes tuwat“ par ko zitu, esot „teekņi meli,“ — laitam gan berneetes atņihņt, ka ar winām newar runat par zitu, tā tik par laiku un klimatu —) un tuhņit pehž tam, aļ ņkaidibas, ka studenteem bagati tehwi un laime studet, laiduse klajā ņawu rakņtu.

Te man wispirms ņakonstatē, ka mans rakņtis newar buht ņihmetis uņ berneetem, jo tas bija ņarakņtits daudņ agrat par ņho „ispausto“ maso ņekojumu nowembra beigās un atradās redakcijā, waj drukatawā Rīgā, grahm. tirg. G. ņņka tga ņinā jau septembra ņahkumā. Lihds ar ziteem ņchahda weida rakņteem, kureem no jauna bija apgaismot ņeweeschu ņautajumu, tas bija nodomats preekņņ kahda ņeweeschu kalendara, kuru es ņlimibas deht nepaņpehju pa-gatawot. Pehž tam ņņis pats rakņtis tika nolemis preekņņ „Stareem“, bet tā ka ņņis ņchurnals mitejās isnahņt, tad

²⁰⁾ Datums apņihmē lauku darbu ņahkumu. Tekstā minets Jurgis, 23. aprilis. Un tapat ari Mikeli, 29. septembris.

²¹⁾ S. L. no 1804, § 75, 4. punktis.

²²⁾ S. L. § 75, 3. p.

²³⁾ Papildu not. no 1809, § 57.

²⁴⁾ Papildu not. no 1809, § 56.

tas pahrgahja us „M. W.“ redatziju un tita tur sch. g. Nr. 1. un Nr. 2. nodrutats.

Tapat es ari neparu dalit wina eedomibu, ka taifni berneetes buhtu wifu feeweefchu representantenes. Mans raksts wispahrs neatteezās us personam, es greešos, pret pašču kapitulu un ne pret ta fargatajam Bernā.

Bet til semu es ari berneetes nekad nebuhtu nostahbijuse, ka winaš paščas fewi ir nostahbijuščas, padaridamas par personisku klafču ideju, kura zaur pretraksteem, ja tee leetifchi, buhtu dabujufchi jaunās perspektiweš.

Es ari nedomaju, ka sem „protestejoščām berneetem“ faprotamas wišas studejoščās latweetes; wišmas man par daščām no winām wehl zitads usftats. Pretraksts no wifu berneefču flaita parahdijees anonimi, pat bes apšimejuma, zif ihsti ir to protestejoščo. Waj schahdā weidā warbuht parahdas wina „apafschsemes studru darbiba“, ar kuru winaš til koti lepojas? Wesels nomastojees pušlis usbruht man weenai, kur es fawu pahrlēezibu biju parafstijuse ar fawu pilnu wahrdu!

Warbuht ari aif schi protestejoščā daubstaitka flehpjas tikai kahds pahris, warbuht pat berneetes weenstaitka?

Wispahrs raksts ir skolneezifki neweifis, tā ka netruht pat gramatikalistu kluhdu, ka peemehram „m u h s dsejneeze, m u h s noluhfs“, un tas ir pilns logifsu pretramu, kuras nepar pat projam aifskalot jau til koti nofskalotais „dewitais wilnis“, pee kura ari rakstitajas mefle patihgu. Wehlat redsefm, ka winaš fawos apgalwojumos beefchi fapinas un paščas fewi apgahsch.

Schini flnā buhtu neauglign darbs polemisejot ar protestejoščām berneetem, ja wina usbrukumi, resp. atbilde neaifskahrtu wehl zitas leetas:

Nepeeteef ar to ween, ka winaš representejas ka wifu latweefchu studentemu preefschstahwes, winaš fawā representazijas lomā eet wehl tahlat un, mani noraididamas pee malas ka birgeleeni, paščas usstahjas ari ka proletariata aifstahwes, jo, kaut gan winām esot labwehligi apstahfti un bagati tehwi, winaš tomehr esot ihstas proletareetes, t. i. ziteem wahrdeem, winaš peederot pee wisnabadfsgakām schirram! Nepahrspehjamās winaš top, kad tās fahf runat pat wifa fozialisma wahrdā. Te gan wisstiprakajam tizeetajam usnabts schaubas, waj proletariats teefcham buhtu preefsch fewis pilnwarojis schahdas preefschstahwes? Lihds schim, masakais tam tahdas wehl naw bijuščas!

Un tomehr scho pašču proletariatu, kuzam naw ne laimes, ne bagatibas, bet pee kura labi ftuetās rakstitojas grib peederet, tās reifē no fewis nizinoschi atbihda nost, augstakā toni runadamas, ka „winaš gan neweenun enizinos, kas neefot studejis, bet zeenit wis tadehftari newarot.“ (!)

Ari mani ka nestudejufchu winaš nofauz par „kaut kuru garamahjeju“, kuzam tās neefschot „klahstlat preefschā fawas dwehfeles apflehtakās mantas: fawus idealus“, kuri laikam buhs tee pašchi neifdibinamee deladentifko dwehsetu mistiftee noslehpumi!

Manu birgelifko dwehseti winaš turpretim ir us rahweenu zaurfatijuščas un fin pateikt, ka es nihstot wišas

istudejufchās feeweetes un mans raksts esot masifka dušmu un fkaudibas islaischana pee winām par to, ka winām esot bijis wairaf laimes realifet fawus nodomus nekā man.

Uf scho pehdejo, manas personas rakflurojumu es gribu fche fewifchēl atbildet.

Un es gribu atbildet newis wairidamās un atfšidama usbrukumus uf fcha papira kaujas lauka, ket, ka dsejneefs faka, fawu kruhti atfegt wišām bruhzem.

Tikai fche mana atbilde naw preefsch usbruzejām — winaš jau war eerozi, kuru es is rokas islaischu, nahkofchu reifē fekmigat pret mani wehrst, nekā winām lihds schim isdeweēs, — es atbildu tai publikai, kura manu rakstu lasis. Ta man gan ir fwešcha; bet es sinu, ka zilweks zilwekam stahw tad wistuwaf, kad tas atflahj fawu ween- kahrschako pateefbu un fawas dftakās fahpes.

Un es atfhtos: „nē, laimes man naw bijis.“

Un ja kahds preefsch apmehram diwdesmit gadeem buhtu nahjis un man pahrmētis wišas tās juhtas, kuras war fawitnot zilweka kruhti, redsot zitus to mehrēl fafneedsam, pehz kura pats wellti isjutis wisdegofchakās flahpes, tad man buhtu bijis jaatfhtas, ka pahrmetejam taifniba. Bet man toreif fahthdftinajumu ar ziteem truhka, jo es tad neweenas studejoščas latweetes nesinaju un teoretifkā zihna deht schi jautajuma tita „Deenas Lapā“ iszhnita tikai daščus gadus wehlat.

Un es gribu wehl wairaf atfhtees:

Es gan tagad drihftu par fewi fazit, ka man tautā ka dsejneezet jau ir kaut zif pašhtams wahrds (tiktahft ari berneetes nepar noleegt zitu spreedumus, kaut gan tās tos schini flnā tura par aprobeschoteem zilwekem), tomehr, ja man preefsch teem pašcheem diwdesmit gadeem kahds buhtu kahwis iswehletees starp ftinatni un dseju, tad es bes schaubam toreif buhtu iswehletees pirmo. Sinatne bija manas jaunās, efsaltetās dwehfeles augstakais ideais un mehrēlis pats par fewi, bes ta prahtigā berneefchu noluhka, nodibinat zaur to wehlat eeneffgu prakft wispirms semstwās.

Bet pa tām starpam ir pagahjufchi gandrihs diwdesmit gadi, un laifa gaita un resignazija ir diwas schehlftedigas mahfas, kuras ar maigām rokam dseedina katru dfti eewainotu.

Bet man tuwojās wehl kahda zita, spehzigaka dseedinataja, un ta bija — dsejas mahfla.

Protams, ka es to nefauzu par mahflu, pat ne par dseju, tās bija fahfumā tikai manas afaras, — afaras, kuras raudaja mana nelaimigā mihlestiba uf ftinatni. Bet mas pa masam schis afaras kluwa par kristaleem un es fahfu nojauft ritmifkās weidofchanas buhtibu un likumus, nojauft un — lihdsi weidot. Kaut gan man jaatfht, ka ari fche mans zelfch bija pahraf gruhts un man nebija eefpehja eepafhtees pat ar muhfu literaturas zeenijameem preefschtetfcheem, kuri man buhtu bijufchi par zeta wadoneem.

Un tā tad es esmu aifgahjuse uf zitu pušt, nekā falkumā pate biju wehletees un es esmu jau staigajuse pa to zeku weselu rindu gadu, seedodama fawam darbam wišus fawus sp- hfus, tā ka tagad to atmeft buhtu tilpat daudf, ka fewi

pašču atmešt un otru apškaušt buhtu — fewi atšiht par mašat wehrtigu un šawu darbu nizinat.

Bet es šawu darbu mišlu. Es tam kalpodama esmu to eemihlejuse kā Šekabs Kāheli un gribu tam kalpot septinūs un atklal septinūs gadūs, ja mani dšihwibas spēkt to atkaus.

Un par to lai es ari berneetes apškaustu un to lai es pee winām atšihu leelaku, šalihdšnadama aroda šinašhanas ar mahšlas zenteeneem?

Nr to es nebuht nefatu, ka es ar šawu mahšlu lepotoš; es to wehl nekad nešmu darijuse; es apšnos labat nekā ziti, zit nepilnigs tas wišs ir, to es lihds šchim esmu darijuse un zit dauds man wehl jamahzas un tahtak jaattihstas, bet tahtu nizināšhanu, tahtu man berneetes israhbijuščas man gan ir teešbas atraidit. Par manām spēhjam un wišu manu atklahtibas darbibu špreedis wehsture, kura nees padoma prašit pee školneezem, un ta šazis šawu špreedumu tad, kad mana gaita buhs nošlehgta.

Lihds tam wiša mana dšihwe un darbs ir muhšhiga tahtak meklešhana, mana laiwa newar palikt šapinufes krašmalas needrās, ta brauz tahtak pa tekošheem uhdeneem un es gribetu, lai winā buhtu dauds lihdsbrauzeju, un wišwairat to, kuri man ir wištumakee — šeweetes.

Miš šhā eemesla es ari šaraktižu šawu rakstu: „Kahds labums mums no muhšu študejošhām jaunatām?“ Šeweeshu jautajums jau pee mums ir 15 gadūs wezs, tā kā gan waretu to turat apškatit, kahtus pozitīvus panāšumus tas dewis un kahtu wirseenu nehmis, kaut gan berneetes štingri nošeds, ka par to nedrihšot runat.

Tikat tas, kas patš ir wiša jauna eenaidneeks, wareja manā rakšā islašt kaut kahtu eenaidu. Ja es to nihtu, tad ta ir šastrehgufes peetiziba ar to, kas jau eeguhts. Un ja tur dušmas atrodamas, tad tās waretu buht tikai wezakās mahšas dušmas, kura labpraht gribetu, lai winas jaunakās mahšas tahtak tiktu par winu.

(Turpmat beigaš.)

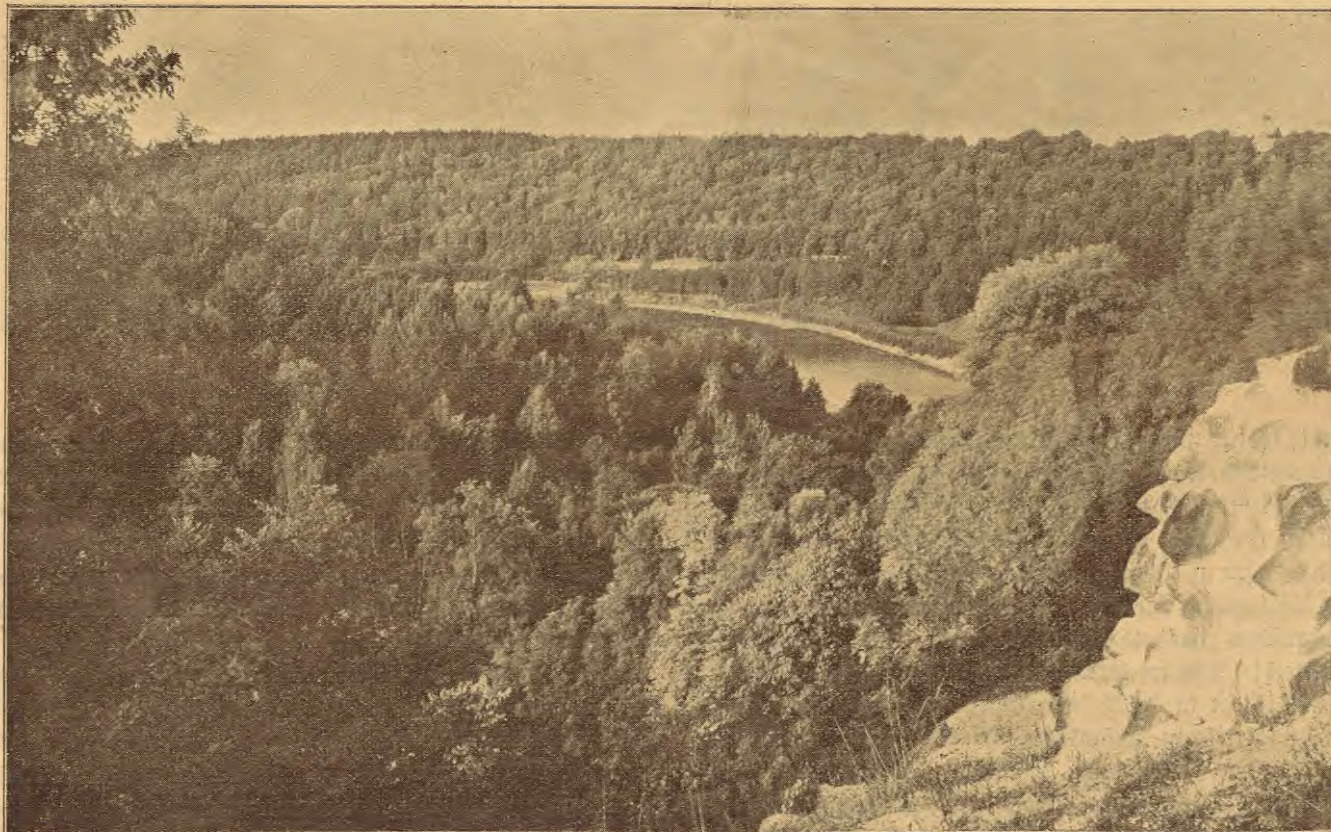

Widšemes Schweize.

II.

Widšemes Schweizes romantismu leelā mehrā pazet daudšās klinschu alas. Ja peenemam Gauju par robesčas linižu, tad Siguldas pušē eewehrojama kā ir Kroukka ala,

Krimuldas un Turaidas pušē turpretim Welna ala un Gutmana ala. Ja zilweku rokas buhtu šhis alas darina-juščas, tad tas buhtu eewehrojams mahšlas darbs; bet uhdens awotinsch, kas werd is kalnu apakščas, pamāšam

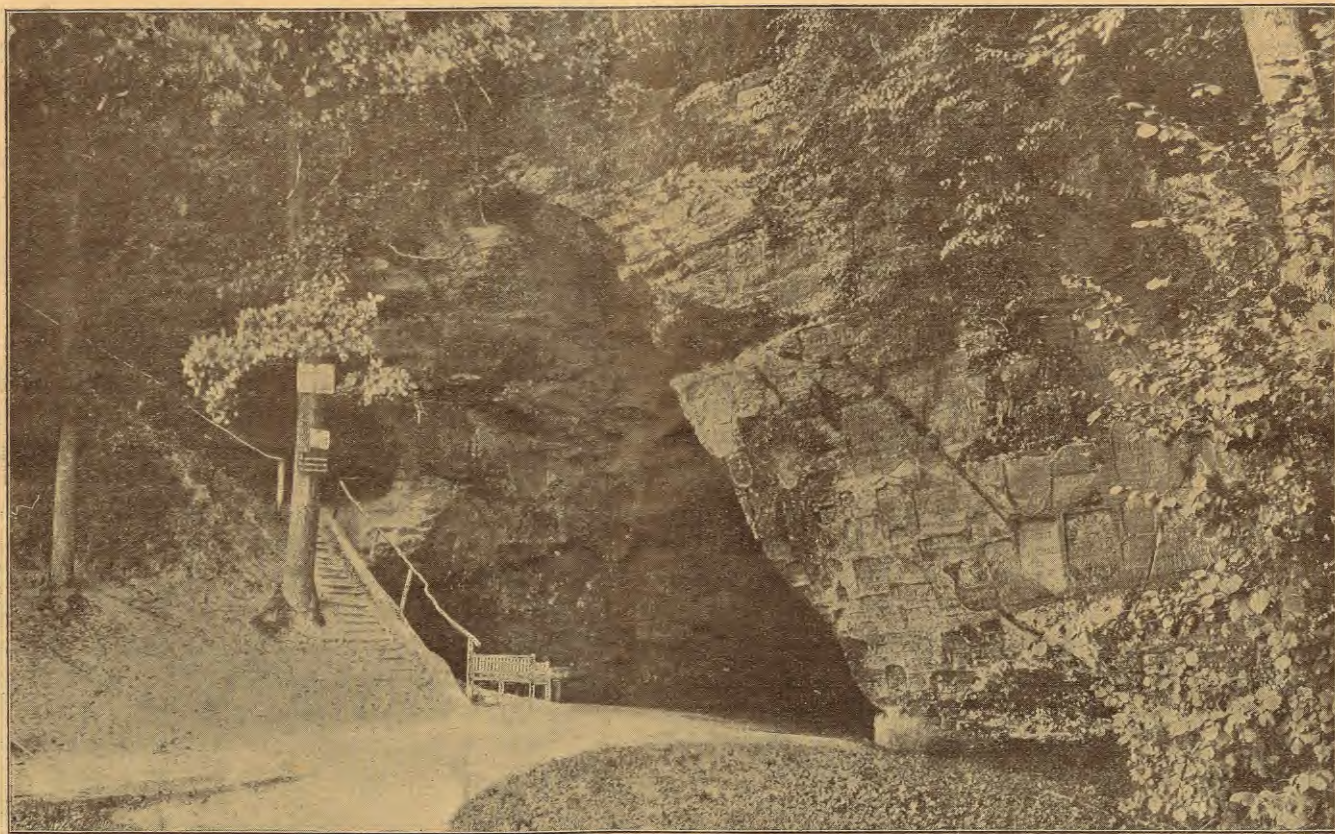

Šredse no Siguldas pils.

isgraušs šcho dobumu, tā ka klintis paleel karajotees pahri, un pehz laika nodruhp un seme ir atkal lihdsena. Bet awotinsch nemitas, wiasch urbjas un urbjas eelščā un pa gadu ūnteneem dara manamas pahrgrošbas; wiasch nemitešes nekad, miljoneem un miljoneem gadu reetes, kamehr buhs kalnus pilnigi nolihdsinajis, waj isgraušs ašas. Tas ir muhschigais apšahtrinkojums dabā!

Es šche negribu eelaištees dšikati geologifšos apzerejumos, no kahdeem periodu šlahneem šchis klišchu formazijas pašahw un kà tās atščkiras no zitām formazijām, atšahju to aroda šnataku wihreem, mani šaišta wispirmā kahrtā šcho alu romantišms un teifu wehsture. Welna ala beš šchaubam ta wišškaitatā, zaur to, ka šche awotinsch eeurbees

atronas zeka malā un ir weegli peesneedsama. Sewišchi šche awotinsch iswerd toti gahrdu uhdeni, dšestru un bagatu dšelfsdakam. Kà kronisti šahsta, tad wezee lihbeeschi šche seedojušchi šaweem deeweem un tadeht šchis uhdens leetots par weschibas dšehreenu ari wehl křitigas tizibas laikos un awotam ar dachadeem burwibas wahrdeem seedotas balwas. Gan it wifur Widšemes Šweizes alās apmekletaji eegreesušchi klintis šawus wahrduš, tomehr Gutmana alā nam ne weenas šwabadas weetinas, kur wehl ko waretu liht. Te ir drihsat zits us zita, ihštee wahrdu kapi! Pagahjuschos gadu ūntenos te weentigi augšdšimstige „font“ lašja eelščā šawus wahrduš waj atkal ihši wahzu pilsoni un „kultur-treheri“. Kas wehl beš wineem semē prata rakšit un lašt?

Gutmana ala.

šrdi kahdai šahwai klintij pee paščas Gaujas. Klintis pušaugšumos, gar Gaujas malu eet šchaurš tazinsch un kam galwa reibš, tam grehti tiht garam šchāi noslehpumainai dšihlei tur lejā. Bet us augšchu štatotees, ir augstu wehl wirfus, kur us klišchu nogahsem pazehluschās štaltās preedes un ar šawām šahwām šalnem it kà ar ščehpeem zaurduhruschās isdoboto semes kamaru. Šit ilgi tas špehs turetees! Tas šazel tahdas baigas baščas šrdi, jo turas winas tāpat kà dāšchi labi nenoturami apšahkti. Kà ala mantojufe šawu nošautumu par Welna alu, par to man truhšt šnu; laikam gan tadeht, ka šche labpraht peemahjo ššpahrni, kureem dauds lihdsibas ar to welnu, kuru mehds „mahlet“ us šeenas. — Gutmana ala, netahšt no Křimuldas Dšolinu meššfarga, ta wišpašštamakā, tadeht ka

Bet tagad wišš grahmatneeki. Us „šoneem“ un grafu křoneem šakrahjees weschš legions Kalniņu, Behřšniņu un Kahpošniņu un tos gluschi pahřllahi un špeesch ahřā. Beš tam ari laika šobs dšehšč ahřā wifus, kas wezata datuma. Tagad wezakais wahrds ir Lucy James no 1617. gada. Tā isglihtiba rada apšahktus un lausch želus weenlihdsibai un pilateesšbai.

Pee Gutmana alas šaištas wehl teiřšmainais notikums ar „Turaidas jumprawu“, kas dramatiškā weidā weschš gadu dešmitus pilnigi pahřwaldija latweešchu štatowi. Tas naw nekahds isdomajums, kà to leezina wezi protokoli. 1620. gadā auguštā pa poku-šweedru kara laiku tika atrasta Turaidas pils šřihwera Greifa audšchu meita Maja (kura, kà šihdaine bija atrasta us kaujas lauka) ar pahřziřsu kašlu.

Uf alu wina bija steigufees uf fawa lihgowaina Siguldas dahrsneela Heila wehstuli uf fatikšanos. Bet Heils nebija wehstuli rakstijis, bet gan tā wehlatā ismellešāna peerahdija, polis Adams Katubowškis, kufsch kopā ar fawu beedru kazu kalpu Peteri Studrižu bija nodomajis Maju iswarot. Maja, redsedama, ka faweem usbruzejeem nespehs atturetees, nodomaja labak mirt, nekā padotees un isleetoja šchahdu wiltu. Wina peesolija Katubowškam fawu sarkano lakatnu (fawa lihgowaina dahwato), kuram ir tas burwigs spehs, ka eenaidneeks nespehj to eewainot. Kad usbruzejs schaubijās, wina lakatu apsehja ap kaku un faka, lai zehrt un pahrleezinās un tā peespeeda winau fewi nogalinat, to tas nekad nebuhtu darijis. Tā Maja wisam schkistām

pehdejee to gribejuschi upuret faweem deewem. Safaukta tautas šapulze, un deewu prahts issinats tahdā kahrtā, ka širgam nolikis schkehrsu preekschā schkehps. Ja širgs buhtu spehriš pahr to pirms ar kreiso kahju, tad deewi buhtu gribejuschi muhta nahwi. Bet winsch spehriš labo, jo Deews tā gribejis, tā latweeschu Indrikiš faka. Ari lihbeeschu paregi bijuschi taik eestatos, ka kristito deews neredšams fehšch širga mugurā un to kufcheerē un tabeht pastahwejuschi uf to, ka širga mugura nobraufama un winsch aistrenzams projam. Tas ari isdarits, bet ari tagad širgs spehriš bšhwibas kahju pa preekschu.

Schis pats Teodorichs atgreesis pee kristigas tizibas ari pašu lihbeeschu wirsatti Raupo, pehz tam kad bija to

Zeksch uf Turaidu.

jaunawam teef usstahdita par paraugu: labak atdot bšhwibu, nekā saudet godu un palikt lihgowainim neustiziga.

Bet nu apstatišim wezos pilskalnus Turaidas pusē. Blatus Turaidas pils drupam atronas Ratukolns, kur zitreis lepojufes lihbeeschu wirsaischa Raupo pils Thoreida, no kuras tas pahrwaldija fawu walsti. Minetam Raupo bija wehl otra masaka pils, Krimuldas pilsdrupu tuwumā un to sauza Kubesele. Schi leelas buht ta wisaugstakā weeta wifā Widsemes Schweizē.

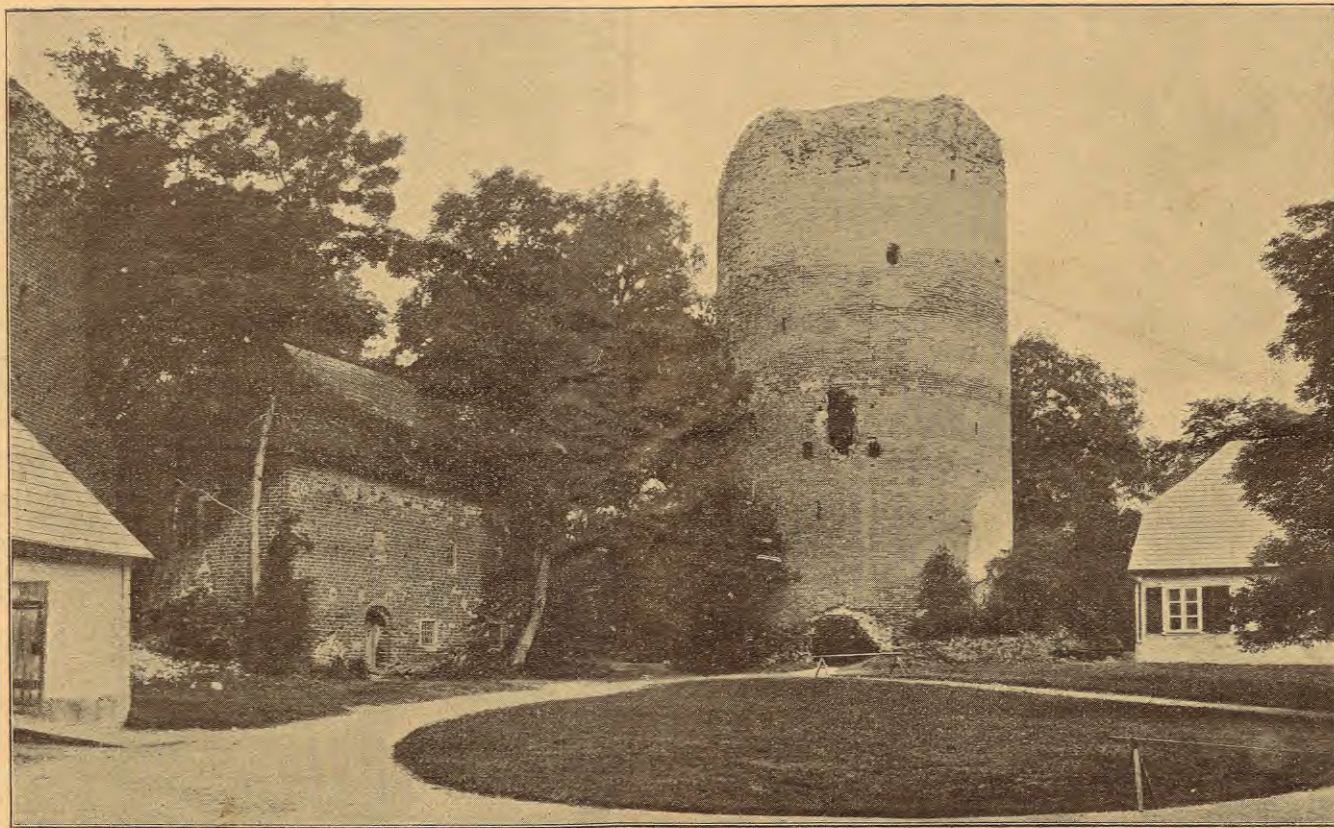
Latweeschu Indrikiš fawā tronikā wehsta, ka muhts Teodorichs, weens no bihstapa Meinharda, saukta lihbeeschu apustuka palihgeem, Thoreidā fludinajis kristigo tizibu. Pee tam tas nodarbojees ari ar semkopibu. Tā ka wina druwās atradufchās labakā stahwolli, nekā lihbeeschu, tad

isfseedejis no gruhtas flimibas. Bet par to šno Raupo atkrita wina tauteeschi, tā ka tam bija jabehg uf Rigu pee wahzeescheem. 1204. gadā Raupo pawadija Teodorichu uf Romu, kur pahwests Inozenzs, weens no wiswarenakeem pahwesteem, to laipni usnehma, stuhpstija un swehtija un dahwaja tam 100 selta gulschus. Winsch tad galigi pahwehritās par fawas tautas eenaidneeku. 1206. gadā winsch wadija wahzu kazu spehku pret fawu pašcha agrako pili Kubeseli. Lihbeeschi tilka fakauti, eedšhti meschos un Kubeseles pils, kuru pret wineem nahzās gruhti aisstahwet, nodedšinata Raupo leelā pils Thoreida nodereja wahzeescheem un kristiteem lihbeescheem par patwehrumu. 1211. g. tai usbruka igauņi (lihbeeschu zilts brahti), kuzi gribeja isnihzinat pirms to un tad bšht wahzeeschus no Siguldas

un Rīgas. Daudzi tuksītošči jahtneeku un kahtneeku no seemeem fawahzās pee Thoreidas pils un Gaujā sabrauza kahti 300 leelati waj masaki fugi. Igauni apsehda pili, fakrahwa ap to malkas blahtus un draudeja istarit atrakumus, pili isihzinat, waj ari lihbeescheem wajaadseja teem peebeedrotees fara gahjeenā uf Siguldu un Rīgu. Kaupo istureschanās te glahba wahzu leetu. Nakti no Rīgas wahzeeschi atsteidsās palihgā un agrā rihtā fahkās kauja. Pat gan igauņi pili bija titlab tā jau eenehmufči, wahzeeschi dabuja pahrsvaru ar faweem schaujameem stopeem. Kauja notikufe pee tagadejam Slakteru meschfarga mahjam. Pehz igauņi teikam sche kritiis wiau waronis Wanem Smanta, ko latweeschu dramaturgi pahrwehrtufchi par lat-

neekem teef nostrihdets, kuzi peewed, ka tam naw bijis pehznahkamu, jo fawas muishas tas atdahwinajis hasnizai. Wina lihkis fadedsinat un pelni apglabati Kubesele.

Bet wezās pils weetā wahzeescheem wajaadseja zeetofschma, tur atbalsittees. 1204. gadā bihstaps Jilips no Rāgebargas uf tuwatā kalna blatus Kaupo pilij zehla apzeetinat uweetu, kuru nosauza par Tredelandu t. i. meera weetu, jo zereja, ka no tās tiks usturets meers. Ta ir tagadejā Turaidas wezā pils, no kuras wehl redsams 90 pehdas augsts farkans keegetu tornis, kas agrak bijis 100 pehdas augsts. Muhri desmit pehdas beesi; no farga walna mas kas wehl usglabajees. Weenā stuhri pilij loti flaisis puķu dahrs, no kura loti flaisa isredse uf leju, pa kuru wijas Gauja, tā tšuhšfa.

Turaidas pils.

weeti. Pat igauņi fugi nespehja isbeht, jo pee Dina-mindes pils wahzeeschi aishuhweja teem preekshā koka tiltu un jau no tahleenes isnihzinaja fawu eenaidneeku ar meta-meem schkehpeem un bultam.

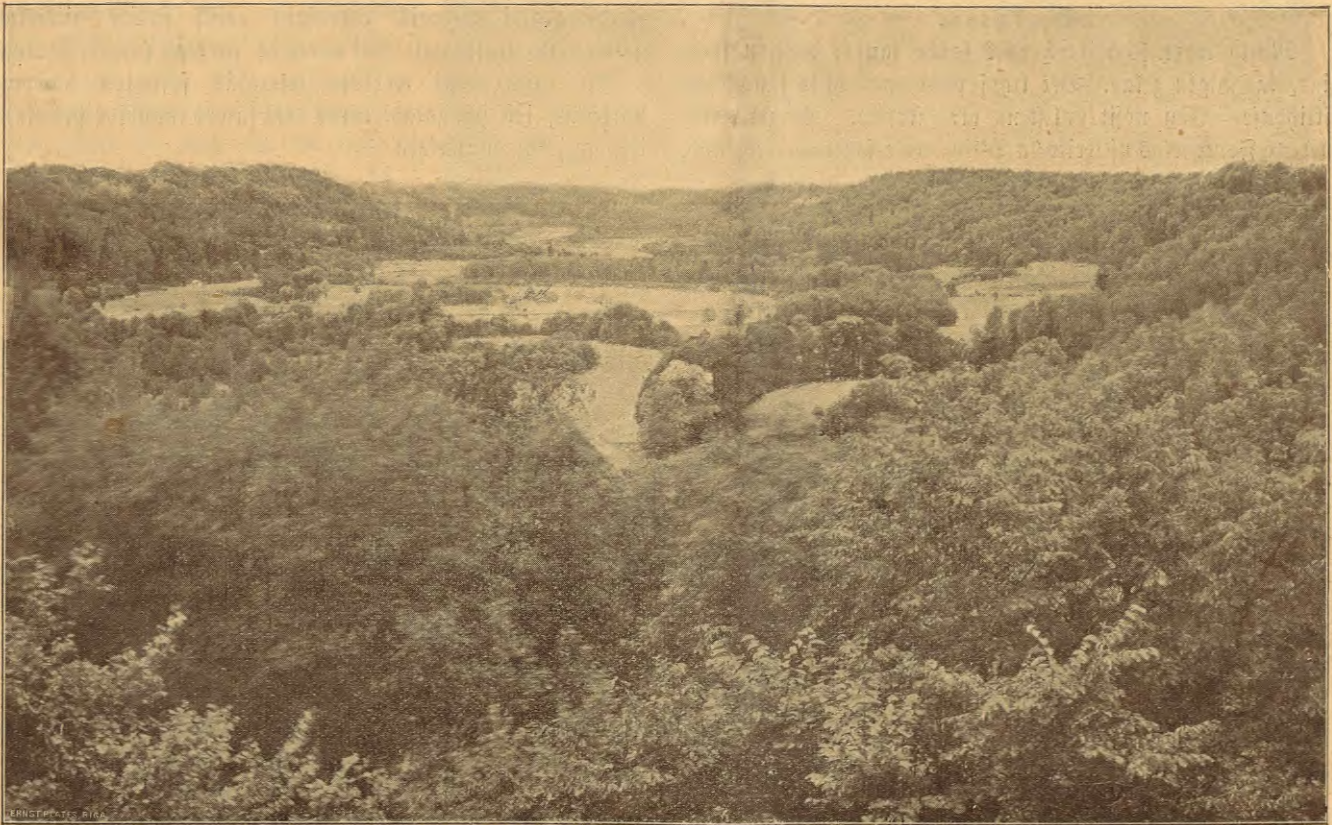
Neraugot uf scho wahzeeschu leelo uswaru par igauņem, lihbeeschi tomehr wehl nebija atmetufchi nodomu, nokraitit wahzu juhgu un usfahkt fawu fara gahjeenu no Kaupo leelās pils. Tagad nu Kaupo pahrdewa fawus tauteeschus galigi, jo isjauza wiau nodomus zaur to, ka fashā ar wahzeescheem, atkahna pehdejeem nodebsinat fawu pili. Bet ari galigi winsch saudeja lihbeeschu ustizibu un mita weenigi pee wahzeescheem. Schis nelaimigais wihrs krita kaujā pret igauņem pee Sakalas 1217. gadā. Ka Kaupo buhtu „fon Biewenu“ zilts tehws, tas no ziteem wehstur-

Pils wehlat tika nosaukta Kaupo bijuschās pils wahrdā par Turaidu. Saktumā ta peedereja Rīgas erzbiškopam. Bet drihst winam iszehlās kildas ar brunneeku ordeni. 1298. gadā pehdejais astomas deenas aplenza Turaidas pili, fawangoja tur erzbihstapu Johannu III. un noweda to uf Wihlandes pili. Tajā paschā gadā erzbihskapa fabeedrotee ridfineeeti, fabeedrojuschees ar ordena wezajeem preteneekem leischeem, eelaufās Gaujas lejā. Metahku no Turaidas notika kauja, kuzā atrada galu ordenameistars Bruno ar 60 sobena brahkeem. Bihna starp erzbihstapu un ordeni beidsās ar to, ka 1479. gadā ordenis eenehma Turaidu, bet 1490. gadā tika fahauts atkal no ridfineeekem. Kad pokl panehma Widsemi, tee Turaidu atdewa brunneezibat, tā atlihdsibu par semes teesu ustureschanu. Tad nahja

sweedru-poku karšč septiņpadsmitā gadu simteni, pee kam Turaida nahja drihši sweedru, drihši poku rotās. 1601. g. pawafari sweedru palkawneeks Heinrichs Liewens eenehma Turaidu ar sturmi, bet wehl tajā pašā gadā tika no pokeem padzihts. 1625. g. Gustavs Adolfs to atdahninaja Nielsam Sternsköldam. 1626. gadā sweedru kara kungs Gustavs Horns pee Turaidas tika nahwigi fakauts un paglahbās wehl tikai Turaidas pils. Nedeķam ilgi krituščee sweedri maitaja apfahretejo gaisu, jo poku kara kungs ne- atkahwa tos aprakt. Pehdejais karšč Turidai bija ja- peedfihwo 1658. gadā, kad to beidsot eenehma poku. No ta laika tai bijis meers un ari kara noluhķeem ta bija pa- likufe nederiga. Wina ispostita 1776. gadā zaur uguns

pils, no Rīgas prahwesta suhtitais preesteris Mobrands Kubeseles datā buhweja basniju. Wehlat to nofauza par Krimuldas basniju, pehž tagadejās wezās pils, kuru Rīgas erzbihskaps Alberts II. Suerbeers 1255. gadā zehla us kahda augstuma, netahl no agrafās Kubeseles. Pirmee wejee raksti (Urkunden), kuros par pili runā, ir no 1318. gada. Pate pils, kura pa galwenai teejai peederejufe domeš prah- westam naw bijufe leela, turpretim pagalms eewehrojami plasķš ar dāščām toka ehķam. Mijsķahwibai noderejufi divi torni, seimela tornis un Wahrtnu tornis.

Pehž Rīgas erzbihskapa amata atzelsķanas pils kahdu ihķu laiku peederejufe walķis padomneķam Bertramam Goldschueram. Kad iszehlās poku sweedru karšč, 1601. g.

Īsredse no Turaidas uf Gauju.

grehķu, pee kam pils tā isdegufe, ka atlikufi wehl tikai ahrejee muhri. Kopsķ 1818. gada Turaida preder fon Kampenhausenu dšimtai.

Kaupo pilij Kubeselei us otru puķi, Gaujas lejas galu, atronas wezās Krimuldas pils drupas. Šķe dabas jau- kumi pawairojas zaur kalna dihķeem, kas fakrahjufķees aisdambejot tehķes un upites un ari te dauds mahķsligu uhķdens kritumu. 380 kahpeenus jakahpi Krimuldas kalnā pee Wikmestēs upites tilta. Pawiljons starp Krimuldas muišķu un wezajām pils drupam ir ap 400 pehķas augķs. No Krimuldas jaunā pils torna war pahredset neween wifu Gaujas leju, bet ari Straupes un Augķtrofēs augķstumus un pee apwahķķķna atķewiķķķi stahwofķo Silo kalnu.

Pehž tam, kad 1206. gadā bija nodeķsinata Kaupo maķā

tas pats sweedru palkawneeks Heinrichs Liewens eenehma ari Krimuldu, bet jau tai pašā gadā tam wajadseja to atdot pokeem. Sweedri tomehr nahķamos gados to eenehma atķal atpakaķ. 1625. gadā Gustavs Adolfs atdahninaja Krimuldu walķis padomneķam Gabrielam Bengstonam Dfensķjernam. Muišķu redukķijas laikā ta peekrita atpakaķ walķij, bet pehž Mijsķātes meera tika atdota atpakaķ Dfens- ķjernu dšimtai. No 1727.—1817. gadam pils peederejufe Helmersenu dšimtai, no kuras to eeguwufe tagadejā ihpašč- neeje Liewenu dšimta.

Šķimbriķķam no pils maķ kas wehl atķizees pabri, tikai apfahretejais aissargu muhriķ, kurfķ jau reiķ bijis pahķlahts ar gruwefķeem un semi un 1861.—1863. gados no toreisejā ihpaščneķa knaķa Pawila Liewena atraktis.

Augstums, kas abpus zefam no Siguldas us Krimuldu, faweeno tilts, kas widus laikos bijis uswelkams un weenigā preeja pee pils. Kad pils fahfufe fahrist, naw noteikti issinams, laikam tas notizis septinpadesmitā gadu simtē. No fara ta ispostita naw; fahritufe tapat aif wezuma. Tā

ka agrat nebija leegts isleetot winas atmeaus zitām buhwem, tad fahis apstahllis leelā mehrā paweizinaja winas dilfehānu. Tā pasaulē wifs padots isnihzibat un pahrwehrtibai. Skweens ir stipris tikat fawā laikā.

Kad druwa breesf.

Kenē Basena romans. No frantschu walodas tulkots.

(Turpinajums.)

IV.

Wokresa.

Marta mehnescha otrā pusē faule jau ir deesgan spehzigā, kad migla zefas. Bet lihbs pusdeenat ta ir jau pilnigi isflichduse. Jau noft pulstēns otro stundu. Pa zefu, kas wed no Fontenelas us Kriks-la Wilu, no eefahfuma eekalnesh,

Generalis un wina dehls fehdeja weens otram pretim, fpirdsnadami dšdrojā pawafara gaisā fawas noleektās galwas un klufedami wini nodewās itweens fawām domam.

Ar azim wini wehroja zefmalās fahleetos kanepaju burkenus, jeb schagatas, kurās nefa fawos knahbjos perekkeem isbuhwejamo materialu.

Krimuldas pils drupas.

pehz tam nolejsch, lai wehlat eetu ar garaku flihpumu us augfchu, kur apfahrt bija Transejas un de Krukfas meschi, tezeja aishuhgā Mischela de Metfijē fehwhite, ritfchoja deesgan tfehahli, usjautrinata no fuligo stahdu dšhwās smarshas.

Swekfgee pumpuri breesdami isgaroja fawadu smarfchu; gobu un ofolu pumpuri wehl netahfjās puschu fprahgt.

Rugans waj eefahrts mirdsūms apfedsa wifu mescha juntu pa kreift no Wischijas.

Wini brauja weefos us Wokresu pee Schateminas.

Un dabas fstats wineem drihs ween ismainijās; wini eekfuwa Aronas eelejā, kurā bija neismehrojamas pfawas, papeles, kas atradās lahda strauta abās pusēs un ar fawām kuplām krona galwam pahrdalija fcho weentulibu.

Jaur eelejas schaurumu redseja sahli pusnowihtufchu un wehja nokufinatu.

Kareete pameta leeljeku, nogreesdamās pa zefu, kas

gahja paralelt Aronas eelejai; un wehlat wini eebrauja lahda milstigi garā gatvā, kas gahja gar pļavam.

Kareete apstahjās lahdas gluschi baltas astonpadsmitā gadu Antena pils preekščā.

Konstrukzija neeedwesa tik daudš zeenibas, kā Fentendela.

Wotresai bija leels, pakawweidigs peebrauzamais spahrns, weens weenigs apafschejais stahws, wirs kura pazehlās

aspida atmena jūmtš, kuru pahr-

schēhla tikai diwt neleeli gaismas

lobstai. Pee labeem šahneem bija

peebuhwets semš pawiljons ar lee-

leem dakšneem, atgahdinadams feno

laidu schis telpas pirmeedšhwotajus,

lad schis pawiljons bijis wehl jaunš,

lad jauna bijuse tāpat pate Wotresa

un ka tas bijis apmehram 1760. gados.

Un tas notika 1891. gadā, lad

schai semes stuhriti eewillkās leitenants

Schafemins, jo schis bija tas laiks,

kurā winšč tika atstahdinats no

deenefsta.

Toreis winam bija trihsdesmit-

diwi gadi. Us Wotresu winšč at-

weda fewim lihds sawu jauno seewu

un sawu maso tšhetrus gadus wezo

meiteniti, kuru sauza par Antuaneti.

Wehl leitenants nebija ne at-

jehdsees no scha breefmigā atwafina-

juma spoka, kas bija šadragajis

winam katru turpmako karjeru, lad

pehščschwi zaur lahdas negaiditas sli-

mibas eestahschanos winšč pasau-

deja ari sawu seewu Schafeminas

kundš zaur nahwi, pee tam tai wehl

gluschi jaunai, gluschi staitstai esot.

Un palika winam pehz tam wairs

tikai behrns.

Un eepreezinofcha bija ta pa-

rahdbiba, ka wina peedereja pee tās

schēkiras laudim, kurai bija lemš

buht par weenu no galwenafajeem

leitenanta atspaidu, kura winam

mahjeja aisdšht pašauligās ruhpes

un behdas un kuresch tad gandrihs

arweenu padewās winas wadibat

un kura flepenibā bija weenigā par

winu walbineeje.

Un weenmehrl leelaka peeaugdama

wina bija kluwuse tam par ustiza-

mako beedrent un pat par pawadoni schim zilwekam, kuresch

wehl bija usglabajis wifu sawu lepnibu un tont eeksch

ahvejās usstahschanās, kā ari wifu sawu zittahrtejo energiju,

bet tikai gars bija masleet maldigš. Schee bija tee diwi

šahpige saudejumi, kas winam weenmehrl greesās atminā:

jaunās seewas pahrgrā nahwe un pašcha atlaischana no

armijas.

Un Antuanete bija weenigā, kas spehja no schim atminam

winu issfargat. Preeksch tam winai bija pašchai sawas

fewišschas maneeres.

Bet nekahds sweschš zilweks lai neeedroschinos kaut

atgahdinat winam schis pahrzeestās behdas.

Wina tad bija tur wifur klastefoschais fargengelis,

wina dewa sismi:

Welna tilts (zetā us Krimuldu).

— Stahweet klusu! Neteizeet wairat ne wahrda!

Wina nogreesa walodu us zitam leetam, jeb atkal, ja ta metās, sawu tehwu aistahwedama, us debatu nowehrschānu, tad winas balst bija dsirdama it kā wismaigakā nemeeriba, neustiziba un mahtes aigahdbiba.

Kareete apstahjās pee Wotresas peebrauzamā spahrna.

Markiš de Mekšimje un Mischels kahdu azumirklī usgaidija

plafchajâ preefchtelpâ, kur zaur trihs semu atwehrtēem logeem eepuhda faules gaisma.

— Es esmu koti preezigs, tu to wari tizet Miſchel, atkal redset Œakeminu! Peezpadfmit gadi! Tagad ir jau peežpadfmit gadi kopsch winsch ſtahweja sem manas pawehles feſtajâ kirafeeru pulkâ, Kambrija.

Markijs brihdi klufeja.

— Tabda dsels galwa, eefihdees idejâs, iſlabot ſaldata likteni, nu protams ſchis bija tahds putnis, kuram man wajadseja ſpahrnus apzirpt, — kaut zitadi labs ofiſeeris, ſlinger pret ſewi, kreetns pret ſaldateem, zehls ſirgâ, zehls uſ wiſadu wiſti. Mainitees winam wajadseja?

— Netizu wiſs. Ne pahraf afu prahtu.

— Ja gan ari tas. Un waj tu wari domat, ka winsch wehl tagad tura mani par lihdsuwinineeku pee ta, ka wina karjera iſputinata? Jo ka beidsot, pateizotees manim, peenahkuma iſpildifchanas ſinâ, es esmu bijis tas, kas prowozejis wina atlaifchanu. Winsch domaja, ka tas nebija warejis ilgaf palift . . . Es no wina luhdsu tilaf atkaphſchanos.

Generalis eefahla fotot, raudſidamees pa kreift zaur neleelo lodſinu.

Dibena durwis atwehrâs.

Genahja zilweks, eefahrts, parefns, ar ahtrâm kuſtibam. Wini eegahja uſ diwâm treſchdatam ſalona iſtabâ.

Bijufchais leitenants weegli ſpeeda iſſteepro generata rolu.

— Manu general, juhs redſeet, ka es neefmu kahrlibâ. Man tilaf weſte mugurâ un garee ſahbati kahjâs. Biju patlaban lihſichu pfawas apluhlot.

— Ja, ja — lihſichu pfawas, kas paſchâ ſemes galâ . . . es atjeros gan. Sweifti, Œakemin, ſweifti! . . . es esmu koti laimigs juhs redſot!

Un winsch tureja ſawâ rokâ ſenâ ofiſeera rolu, kas tagad bija kkuwis par laukſtrahdneeku.

Winsch kahwa tam eenahft wehl wairaf pret widu, kur tas nahja pilnigi redſamâ gaismâ.

Generalis maſleet bahleja. Saleezees winsch raudſijâs pee loga Œakemina kunga plato, no uſtrautuma noſarfufſcho ſeju.

Pilnigâ wahrda ſinâ wehl arweenu tas pats zilweks: mati ſafutati ar zelinu, azis melnas beſ baiku un beſ pahmetuma, deguns kâ lihfa naſcha ſpals, uhſas ihſi apzirptas . . . Dauds ſirnu ſpalnu.

— Juhs neſeet dauds pahrmajinees, Œakemin; eſeet tilaf maſleet teewaks, — kâ juſti wehrſchi barojâs . . . Ah! atwainojeet jaunkundſe, es juhs netiku redſejis . . .

Markijs de Melſimje kungs iſwiſta rolu no ſawas ſahnu kahatas un ſweizinaja ar zaururbjofſchu ſtatu Antuaneti Œakemini, kura bija tehwaſ aif muguras eenahkufe ſalonâ un kuru tilaf Miſchels weens pats bija wehl eewehrojis.

Jaunee bija jau ſafweizinajuſchees.

Generata pawehloſchais ſtats pehfſchi bija kkuwis par pehtitaja ſtatu, kurſch uſ puſt ſewi ſaflehdſas, kurſch welk ar lihſumu un kurſch glahſta un kurſch arweenu atgreeschas atkal uſ weenu un to paſchu punktu.

Œchi neaiſſkarta jauniba, ſchi ſmalta un droſchâ figura, ſchee ar ſeltu peebahrſtitee mati, kâ Miſchels buhtu iſteizees, ſchis ſmailais, ſchmaugais ſtahws, pilns dabifſas droſchibas . . .

— Man koti jaatwainojas juſtu preefchâ . . . Es nenahku nejauſchi uſ tahdâm domam, bet juhs, jaunkundſ, manim tâs atgahdineet nejauſchi, ka juſtu wezmaſtem wajaga atrastees ſtarp Laturas modekeem . . . Juhs eſeet no koti wezas zilts: kahdas leetas labad gan juhs eſeet atlaibuschi wiſus ſawus titufus, Œakemin?

— To darija mans tehws un es tilaf turpinu eet pa wina uſſahkto zetu . . . Winsch bija tajâ pahrlēezibâ, ka ſchejeenes ſemneeki to tâ labaki mihlēs un talab ſahſta ſauktees weenkahrſchi par Œakemina kungu.

— Un tas winam nodereja?

— Ne. Kad winsch eeradâs kauschu ſapulze uſ wiſpahreju apſpreeſchanos, winsch zihnijâs pehz burſchujifſkâs kahrtribas wiſſes, kkegdams: „Noſt ar kapitaliſmu!“ — Bet turpretim paſchi ſapulzetee kleeſda: „Noſt ar ſemes ihpaſchneekem!“ Tas bija wiſs.

— Tad gan juhs ſipri winam lihdsinatees?

— Dauds gan. Bet apſehdeetees tatschu, general. Tur, uſ ta leelâ krehſla? Nê? Nu tad tur uſ ta . . .

— Œakemina kungs maldâs, Miſchels pahtrauja. Wina tehws ir atſahjis kreetna ſemkopja ſlawu wiſâ Niewras apkahrtnê un, kâ dſirdams, un teef runats, winam bijuſchi wiſi apkahrtejee ſemneeki draugi. Wina paſina par taifnu, gahdigu un winsch tifa mihlets. Sapulzetee neſahdâ ſinâ negribeja wina iſmehginat.

— Œaidri redſams! Wiſs tas, kas ir ſakarâ ar humanajeem ſapneem neneka naw wehrts. Gedomajatees Œakemin, kâ mans dehls, pahra nedetu atpakaf aifſargaja ſtreikotajus, kuri dſeedaja manâ preefchâ Inter-nazi-on-a-lu . . . taifni manâ preefchâ!

— Atwainojeet, es iſſkaidrojâs koti weenkahrſchi . . .

Generalis pagreesâs uſ dibena puſt pret dihwanu, kur bija apſehduſchees Miſchels un Antuanete Œakeminas jaunkundſe.

Ta bija jauna balſtima, kas generalim uſ to atbildeja:

— General, waj juhs gribeet ſinat, ko es domaju par muſtu meſcha ſtrahdneekem?

— Ko tatschu, jaunkundſ!

— Tee manim iſleekas kaili bahreni beſ tehwa, beſ mahtes. Beſ tehwa, kas tos waditu . . .

— Uſ mums tas neatteezâs.

— Beſ mahtes kas tos mihletu.

— Warbuht juhs wineem ſchahdâ waj tahdâ ſinâ kalpojeet?

Maſâ galwa lepni ſaleezâs, azis eemirdſejâs.

— Bet ja tatschu, es winus mihlu. Es waretu weena pati iſeet tur lihds wiſtahlafajeem meſcha dſikumeem un pakalneem aif tâs upes, ko juhs wareet ſcheit zaur meſchu redſet; neweena paſcha zilweka tur nebuhtu, kas mani ſpehj apwainot, bet es gan domaju, drihſaf tur buhtu kahds mans fargatajs.

— Ah, jaunkundſ, neſaidatees, ja es jums pretim runaſchu! Buht ſkaiſtulei ar aſtonpadfmit gadeem ir pats

labakais optimisma laiktētē. Es šai finā nekad neesmu bijis ne pirmais, ne arī otrais. Jūs mani atvainoseet... Un jūs esiet apmierināti ar savu stahvolli Wokresā, Šakeminas jaunfunds?

„Dšgentlemenis-farmers“ bija meerigi fakrustojis labjas un tikpat meerigi apluhkoja savu senāto šefu.

Mezofčas atminās wīnu apzemoja. Wīna wehšā, wīna ledainā feja bija tik dššchaini zeeta.

Generalis to eewehreja un zentās jo zeeschāt apluhkot; krukstis wīnsch islehlja us preeschu, galwu islehlja taisni, wīna luhpam pa pufeti smaidā fawelsotees, wīna melnās uhšas islehlās masleet us augšchu.

Wischels un Šakemina lungs abi to fapra.ta.

— Jūs esiet apmierināti?

— Nekad newar buht pilnigi.

— Es dširdeju stahstam, ka jūs esot kahdu dabigu eeleju pahwehrtuschi par koti auglīgu...

— Masleet tur ir taisnibas.

— Ka Wokresas wehrschi Willetas pilsehtinā dabu godalgas.

— Ari tas.

— Beidsot, ka jūs taisot sposchus eenehmumus.

— Es neesmu tahds weenigois.

— Es jūs fweizinu. Fontenela wehl naw tais augstumos.

— Wīna drošchi ween tiks, manu general. Jūsdu dehlis ussahf koti prahtīgi. Ir wajadšigs laiks. Un man — man ir jau peezdesmit gadu projam, kopsch esmu degradets...

Un šche wahrdi, isteikti ar tahdu stingribu, lika no-drebet markisam de Mekšimje wīna krehlā.

Senlaiku rehta wehl ašnoja. Šakemins nopuhtās.

Generalis pagreesās pret wīnu, tagad, gataws buhdams peezeltees un to apkampt; gataws buhdams pat dufmotees, ja tas tā isnahktu un tikai wajajaja:

— Ko jūs gribeet fazit? Jūs noschelojeet pulku? Pateeschu fakot armija ir tagad par to kumuse, no kuras aisejot wismasat ir to noskunt. Bet nu wisā nopeenibā, kas jums manim to pahmest? Waj es wareju zitadi darit? Waj es netiku tikai to darijis, ko no manis prašja peenahkums?

Pirms kā wehl Šakemina kungam buhtu isnahjis laiks kahdu atbildi dot, kahda aštra, steidšiga roka, sahles dibenā, pazehlas ar noleedsofchu mahjeenu.

— Ne, general, tas bija mans tehws, kusch darija to, kas wīnam peenahjās.

Bes kā pats eewehrotu šcho jozigumu, waj pat leetas smeelligumu, kura wīnsch atradās, pahrunajot karewisku jautajeenu ar jaunu meiteni, markis de Mekšimje pagreesa savu runajoscho muti pret to.

Wīnsch bija apwalnots.

Wīna pirkstos bija redsama ta drudschainā kuslība, kuru pasina wif tee ofšjeeri, kuri stahweja sem wīna pawehlem.

— Jūs runajiet kā behrns, jaunfunds. Bet jūs nesineet veneela no pašas leetas. Es jums gribu to isteikt. Jūsdu tehws bija festajā kraseeru pulkā, labakais mans leitnants, tas ir arī taisnība; wīnsch bija wisnoteiltakais, tas ir arī taisnība; bet wisstuhrgalwigakais un wislerikalakais arī no wiseem, tas ir arī wehl taisnība. Wīnsch pašneedsa laudim, un tā wehl, pawisam ne-wajadšigas tahdas teorijas, kura no fawa stahwolka es pat wehl schodeen newaru peekrist.

— Tās bija eposzijas teorijas.

— Masat tas no frara. Tās bija doktrinas. Un es negribu nekahdu doktrinu kasarmā; nekahdu zitu teoriju, kas tikai us amata ispildschanu neatteezas; nekahdu zitu sprediku, kā tikai patriotiskos weenigos. Bet wīnsch, wīnsch isfkaidroja, ka neatšihst nekahdu pahrluhkoschanu waj maršchschanu fwehtdeenās rihtos, lai kungeem, laudim buhtu brihwa waka us kasnizu eet; wīna dšschchandās bija pehz blakus morales, wīnsch gribeja moraliskus spredikus, gribeja moralisku konferenzes nodibinat, ar weenu wahrdu fakot — gribeja isweidot kasarmes skolas!

— Tagad tas tā ir peepildijees, kā wīnam toreif rahdijās.

— Ne turu wehl! Un man, man naw waldamas skolas, bet saldati. Man naw nemas wajadšigs, lai tee buhtu fwehti, lai tee buhtu ar mani weenis prahtis, eewehrojet to apstahli, ka es nerunaju wineem to, ko es domaju. Es gribu no wineem tikai tikdaud, lai tee ir tikai paklausīgi, lai tee prot labi eet, lai tee neneeka nehadās. Pahrejais us mani neatteezas. Es pats esmu no wezās armijas laikeem, no tās armijas laikeem, kura wehl gahja zaur uguni, tadeht ka tas bija wīnas peenahkums, armijas — kura iszeeta badu, flahpes, aukstumu, tadeht ka tas bija wīnas peenahkums, faproteet — peenahkums? ... Un ar to peeteet.

(Turpmak wehl.)

Witiziba.

Björnstierna Björnsona.

Kahdā lihdsenā apgabalā manā dšimtenē dšchwoja kahds wihrs ar seeru un feschchem dehleem. Mahja, kura tam peedereja, bija palaisa un neustopta un wīnsch puhlejās un strahdaja tajā, kamehr kahds nelaimes gabijums wīnam laupija dšchwibu un seewa ar behrneem palika weena.

Wīna nesaudeja duhšchu, bet peeweda abus wezakos

dehslus pee tehwa sahra un lika wineem pee miruschā lihka apsolitees par brahteem un wīnu gahdat un teem klaststahwet, kamehr ween Deews wīnus ustures pee spehka. To wini folijās un arī ispildija, kamehr jaunāto brahli eefwehtija. Tad tee domata, ka tee nu no fawa folijuma atfwabinati. Wezakais brahlis apprezeja kahda muischās

ihpašneeka atraitni un otris drihs pehz tam winaš mašfu.

Tagad tšhetreem pahrejeem brahšeem nahžās wifu wadit un pahrsinat, pehz tam, kur wini pašči lihds šchim bija tif neatlaidīgi waditi. Wini pee tam neatrada nekahdu fewišču preeku. No behribas sahkot wini bija radušči turetes kopā, diwi un diwi, jeb arī wif tšhetri un darija to wehl jo wairaf tagad, kur teem nahžās weenam pee otra mellet palihdsibu. Neeuens sawus usflatus ahtral neisteiza, eekams winaš pahrejo brahšu domas nepasina, ja, wini pat nekaprata pašči sawejo, eekam wini weens otu nebija usflatiušči. Bes ka wini to tā buhtu norunajušči, winaš mita dšna, palikt weenmehr kopā, kamehr mahte wehl dšhwoja. Wina pate turpreti gribeja drufu zitadi, un wina ari isdewās prezejuschos dehlus dabut uf sawu puš. Mahja bija eekoptafa, lauft audseligati un pagehreja walraf zilweku spehta, mahte tapehz lika preeškā abus wezatos dehlus isfleht no mantoschanas un mahjas isbalit starp tšhetreem pahrejeem dehleem, tā ka diwi un diwi waretu kopā sawu datu apstrahdat. Blatus wezajai dšhwojamai ehtai uszels jaunu, kura tad pahrweetotos diwi un otri diwi paliktu wezajā pee mahtes. Bet nu weenam no isgahjeem wajadseja prežetees, jo wineem tā mahšfaimnezibā tā lopkopibā bija wajadšigs palihgs, — un mahte sawa tās meitenes wahrdu, kuru wina wehlejšs few par wedeflu.

Neeenam nebija tur nekās preti, bet tagad bija tif tas jautajums, kureš pahris lai iswekkas un kureš brahšis lai prezās? Wezafais teiza, ka winaš efot ar meeru iseet, bet prežetees winaš gan nekad neprežeschtees; to pašču un tifpat notelkti apgalwoja pahrejee brahši.

Pehdigi wini ar mahti weenojās tahdejadi, ka nospreeda jaunawai atkaut pašči iswehletees. Kahdā wakarā mahte wina wajaja, waj ta negribetu ka wedekla eeeet winaš jaunajā mahjā. Meitene bija ar meeru. Ja, kuru tad nu wina wehlejšs, jo dabuht jau wareja kuru tif gribeja. Ne, par to wina wehl nebija domajuse. Un wina wjadseja to wehl tagad darit, jo wifš jau atkarajās tikai no winaš. No nu, tas wareja buht wezafais; bet to wina newareja dabuht; — tas jau negribēja. Wina sawa jaunako. Bet mahte domaja, ka tas tā sawadi isstatotees: „winaš tatschu ir jaunafais!“ — Nu, tad preeškajunafais. — Kadeht tad ne otrais?“ — Šm, ja, kadeht tad ne tas pehz wezafā?“ jaunawa atbildeja, jo par wina wina bija jau ilgu laiku domajuse un tadeht nebija wina minejuse. Bet mahte bija jau no pašča pirmā azumirka, kur wezafais kautrejees prežetees, nojanduse wina basčas, ka pehzwezafais un meitene waretu buht jau weens uf otu azis metušči. Tā tad tas prežesees un wezafais ees winaš lihds jaunajā mahjā. Ka mahja tagad tika fadalita to neeuens no gimenes atahkaku stahwoschajeem nedabuja finat, jo wini strahdaja kopā, tā agraf, un raschoja kopā drihs weenā schuhni drihs otrā.

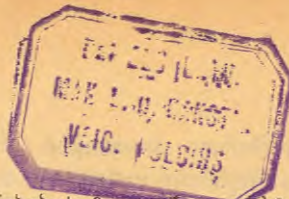
Pehz kahda laika mahte sahfa palikt bešpehziga; wina wjadseja meera un kopschanas un dehli nospreeda salihgt

meiteni, kura jau zitreis bija pee wineem strahdajuse. Sawnafais lai otrā deenā meshā pee lapu brauzišchanas par to sahfa, jo winaš to pasina wislabaf. Bet jauneklis bija laikam jau ilgi pee winaš domajis, jo kad winaš winaš par to runaja, winaš to darija tif sawadi, ka meitene to tureja par prezibas usajzinajumu un teiza: ja, Saweklis istruhkās, winaš tuhli gahja pee saweem brahšeem un stahšija, zif greiš winaš isgahjis. Wif tšhetri palika nopeetni. Bet preeškajunafais nomanija, ka jaunafais meiteni pateest mihleja, un ka tadeht winaš ari tā bija isturejees. Turklah winaš nojanda ari sawu likteni, ka winaš buhs japaleel wezpušim, jo kad jaunafais prezejās, tad winaš to wairs newareja. Winaš gan pašam ari bija meitene, kura tam patifa, bet tur nu nekā wairs newareja darit. Tadeht winaš bilda pirmo wahrdu un teiza, ka wini to meiteni few wislabati nodroschinatos, ja jaunafais winaš tā fewu pahrwestu mahjās. Tifto weens bija runajis, kad ziti tam jau pekrita un brahši gahja, lai runatu ar mahti. Bet kad tee pahrgahja mahjās, mahte bija nopeetni faslimuse; wineem wajadseja gaidit, kamehr ta atkal iswektojās, bet tā ka wina wairs neatšpirga, tad tee pahrspreeda no jauna. Schoreis jaunafais isweda zauri, ka wini, kamehr mahte guleja uf gultu, neko nepahrgrošis, bet lai meitene tikai usnemas mahtes kopschanu. Pee tam ari palika.

Seschpadsmit gadus mahte guleja flima. Seschpadsmit gadus nahkamā wedekla to kopa klusu un pazeetigi. Seschpadsmit gadus dehli fanahja if wakarus kopā pee mahtes gultas, lai skaititu luhgšchanu un swehtdeenās ari abi wezakee. Schinis klujajās stundās wina allasch winaš luhdša, neaismirš ari tās, kura winaš tif ustizigi un pazeetigi bija kopufe; wini sawrata, ko wina domaja un apsolijās to darit. Wina swehtija wifus schos seschpadsmit gadus sawu flimibu, kura winaš lihds pehdejam azumirklim bija likufe winaš mahtes preeku sawust; wina patejās teem par itkatru winaš apmeklejumu. Neiš winaš apmeklejums bija pehdejais.

Pehz tam, kad mahte bija nomirufe, wif seshči brahši fanahja kopā, lai nestu winaš uf pehdejo dufas weetu. Bija parahča, ka ari fewas pawabija uf kapeem un schoreis sekoja aisgahjuschās sahrkam wifa draudse, wihri un fewas, katris, kas tif bija spehjigs eet, pat behri — papreekschu gahja kesteris, ka dseedatajš, tad seshči dehli ar sahrku un tad sekoja draudse, dseedadama fewru dseefmas, kuras tabtu un sechli atskaneja kalnainajā apgalā. Kad atdšfuschās meefas bija nolaištas un dehli kapu aisbehrufchi, tad wif behrineeki dewās uf basnizu, kur jaunako brahši salaulaja. Brahši to tā bija gribejušči, jo abi gadijumi ishti sadereja kopā. Tur spredikoja toreisejais mahzitajš, mans mihkafis nelaika tehws, par ustizibu un spredikoja tif aisgrahbjoschi, ka es, tur newikus klah peegahjis, no basnizas ahra nahfdams domaju, ka kalns un efers un wifas dabas leeliskums un krahšnumš sakuhst wifš kopā.

Apfkats.

Sinibu Romiņšas wafaras sapulzes.

I.

Sinibu Romiņšas wafaras sapulzes inteligenzei tapušas par nepēzeesčamu parašču. Warbuht ne til daudš wīnu garīgā fatura tā fatiņmes un fawstorpējas isrunaščanās deht. War pret Sinibu Romiņšas wafaras sapulzem wīnu tagadejā weidā un wīnu tagadejā fatura deht daudš to eebliht, ihti wīnas pat nemas nepelna stingri nemot Sinibu Romiņšas sapulšču nosautuma, bet tomehr wīnam peemihht kaħds spēhts, kas spēhigs pulzinat Rīgā tautas deħlus un tautas meitas no wīšam Latwijas malam, ja, wehl pat tos, kas iškaideti aħrpus Latwijas. Tā ari šča gada 16. un 17. junijā Rīgas Latweešču Beedribas Sinibu Romiņšas wafaras sapulzēs bija sanahfusčas kaħdas 700 personas. Ta ir sħme, ka pate Sinibas Romiņšas wafaras sapulšču ideja ir laba. Wīna tikai paplašāinama un iskopjama. Sapulzem jatop nopeetnašam. Preekšč-lasħjumeem sinatnišfeem un pee tam populareem. Sinibu Romiņšas sapulzēs tā taħdās bet nekahdi nedriħst waldit antisinatniška tendenze. Un tad preekščlasħjumi, kaħds bija „Zihna ap pafaules usfkatu” ir weentahrschi katras sinatniškas sapulzes nezeenigi. Sinatniškas teorijas, pafaules flawenu sinatnu wihru usfkatus jau sinams apstatit un kritišet war ari no teologiska stahwotka, bet tas jadara ar zeenibu, sinatnu wihru usfkati un mahzibas pareiši atstahstami, sinatniškas teorijas naw fajauzamas, ar wahrdu sinatne jazel sapulzei preekščā ffaidra, newiltota un tad tikai peeleešama kritiška mehraulka.

Til daudš lai fahkumā par sapulzem wispahri. Sapulzes atkrahja Interimteatra telpās (pee Būščkina bulwara) Sinibu Romiņšas preekščneela weetneeks Š. Kalnina lgs peħz flaweneem parageem ar garatu runu, no kuras, lai buhtu tairnigi pret runataju, atstahstiskim sekofčo:

„Mehs, latweešchi, patlaban dšihwojam jubilejas gados. Kursemneekem pagahja peħrn un widsemneekem šča gada pawafari 90 gadi, kamehr dšimtbuščhana atzelta. Wehl peħdejais gadu desmits — un mehs fwinešim fawas briħwibas pirmo gadušknteni! Kad atzeramees, ka muħfu tautas attihstiba iħstēnibā eefahfusēs tikai ar 1866. gadu, tad israhdas, ka attihstibas ilguma šnā mehs ešam weena no jaunakām tautam, us mata weenu wezumu un tadeht ari weenadā liktent ar meklenburgeešfeem.*). Kas gan ir 40 gadi tautu attihstibas weħsture! Un tomehr tā spirgta spara pilna strahwa muħfu tautas garīgā un laizīgā attihstiba dewufēs us preekšču un fasneegufe jau diščas sekmes. Sweščo nenoweħlibu un aišpreedumus, tāpat pašču masturibu un isglihtotaku spēhtu truhkumu pahrspeħjuse weenā pušē muħfu tehwu fwedreem flazitais darbs un taupiba un otrā — pirmo isglihtoto tautas deħlu dedšigā un paščaišleedšigā tautas miħlestiba. Šahħdeem

apstahšteem fadodotees weentop, taħdās warenais spēhts, kas dewa sparū tautas attihstibas strahwai, tā ka nekahdi fahħehrschi to nespeħja ne aiškawet, ne apturet.

Bet dabā ncweħrojām pee strahwam, ka wīnas, peħz strauja un spara pilna zeka gabala briħšam met lihķumus un pat til kraujus, ka nonahht gandriħš turpat atpakat, kur bijušas. Tas noteek tad, kad strahwa eekwufe kuhdrainā lihķenumā, kur tai peetruħst straujās tezfanas spara, kur tai isželas eegriħwas un atħodšes ar dukšainu uhdeni, pilnu nesahku un wišadu nekukainu. Kā sinams, taħdus netihķamus lihķumus briħšfeem metufe ari wispahrigā zilwezes attihstibas strahwa. — Šās sapulzes deħwē par sinatnu fapulzem. Tā tad waretu domat, ka šče zilajamas tikai fkmās sinatnu teorijas. Bet heš dšihwes safa toka sinatnem naw weħrtibas. Tapeħz ščolaitu sinatnes zensčas aptwert it wīfus dšihwes arodus un apstahkus. Aiš ta eemešla tad ari ščo sapulšču usdewums, kopigi pahrspreest peħz eespeħjas par wīšfeem muħfu tautas kulturas darbeem un wīnu nosarem, wīnu goitu un wirseenu, turklat weħrojot, waj muħfu attihstibas strahwa naw metufe lihķumus, kas to newada sekmiģi us preekšču.

Ščo fawu usdewumu eefahstiskim ispiłdit ar to, ka ateesim atpakat pee kaħda no sparigakeem, spirgta dšihwibas spēhta iswerdošfeem pirmawoteem, no kura pareišaki warešim nowehrot fawas attihstibas gaitu un wirseenu. Par šchahdu pirmawotu apšħmejams Juris Alunans ar faweem ta laika zenteeneem, kuri parahbijās spēħziģi patriotiškā un progrestiwā laikraštā „Peterburgas Wīšes”, wīna praktiskajās „Sehta, dabo, pafaule” graħmatinās, weħlak isdotā „Tautšaimneežibā” un nodomā, jau tad isdot latweešču konwersazijas wahrdnizu. Tā tad wesela sistematiska darbu organizazija un leetderigi praktiska riħziba! Kur muħfu tautas šaimneežiskā dšihwe un lihķš ar to ari wīša zita attihstiba nebuhtu nekwwufe, ja muħfu rakstneežiba ari šchāi wirseenā buhtu kuplinajufēs! Bet wīna metufe deewamschehl taħdu lihķumu, ka mehs tikai tagad, peħz 40 gadeem, fastahdam konwersazijas wahrdnizu un praktisku arodu graħmatās wehl ešam nabagi. Gan patriotišmā dedšigais un idealašs Kronwaldu Atis nojauta šča pafahkuma swaru, isdodams tā turpinajumu weenu „Sehtas, dabas, pafaules” burtnizu, bet isdarija to tikai fawā ideālā wirseenā. Gan pareiši, ka heš ideala patriotiškuma naw domajama ne tautas pašahweščhana, ne usplaukščhana. Bet itpat maš eespeħjams no idealisma ween dšihwot šchāi leetiščkā weelas pafaule. Tapeħz: gan idealismā fajuhšminatees, bet neaišmirst dšihwes praktika. Kas leetiščkajā pafaule war strahdat un ideālajā pafaule dšihwot, tas fasneedšis augstako. Sekojot dedšigeem parageem, dšejneekus, rakstneekus un gandriħš wīšu tautu pahrneħma sinama idealisma strahwa. Bija šaimneeku deħli, kuri prata koratus un weeglatuš dejas gabalus spēhlet, šinaja daudš patriotiškas dšeesmas no galwas, bet no pamatigata eeskata waj kaħdeem uslabojumeem fawā praktiskā šaimneežibā teem nebija ne weħšis.

*.) Kā sinams, Meklenburgā dšimtbuščhanu atzeħla 1819. gadā un tur wehl tagad semneeku fahria naw peelaišta semes aištahwibā un pašchwalšibā, tāpat ka pee mums.

Ta tatschu bija noschejojama weenpußba. Bet ari wehl tagad, ekonomiskeem un sozialeem apstahkeem pahrgrosotees, wiß wairums mußu semkopju neprot ihsti attaptees ne sawas fainneezibas, ne sawas beedribas. No pehdejäm wini gaida tikai us kahdam brihnuma rezeptem, ar kura fainneezibas peepeßchi uspußt par eenefßgäm. Tahdas nefagaidijufchi, daudst ihgni un weenaldfigi atgreefch beedribam muguru. Tä tas nenotiktu, ja wineem buhtu jel kaut zit pamatigaks eefkats un nojehgums par sawu arodu. Bet no kureenes lai rastos schahds eefkats? Waj nopeetni zihstigs semkopis war mußu rakstneezibä atrast kaut to sistematiski sakarigu, ar to pamatigaki eedfinatees sawä arodä? Mums jau ir schis tas, bet tikai isklaidu sporadiski, bes metodes un sistematiska sakara. Wehl naw semkopjeem derigas kimitas, sistas u. z. gramatas, ar kuru palihdfibu eestrahdatees sawä arodä. Saraußiti gabali, istakitti raksteeni, kaut ari par sewi wehrtigi, nespehi dot pamatiga eefkata un pahrfkata. Medsams, ka truhzis sistematiskas organisazijas, leetderigas rihzibas, kas nowehrstu weenpußbu un papildinatu robus un istrufkumus. Ne ik katram eespehjams bes sistematiska wadona attaptees nepafihstama finatru labirintä. So grehti tas nahkas tam, kam us to truhßt jeb kahdas preefschmahzibas. Wisdrofchal un fefmigak zilweka gars kufst pee pareißas un pilnigakas atfihfchanas, ja to wada sistematiskeem pakahpeeneem, kas eekahrtoti pehz pedagogikas, pschologijas un logikas likumeem. — Tas pat jaewehro ari isplatot wispahrigu tautas isgihthibu. Ari tur jagahda par nepeezeefchami wajadfigu preefschmahzibu un usmanigi jaewehro klaufstaju attihstibas pakahpe. Sa klaufstajam truhßt wajadfigo eepreefchejo finafchanu, tad winam naw eespehjams aptwert wisu to domu wirknejumum un pamatu, us kura dibinajas preefschä zellä teorija waj sistema. Plahthfchanas ar nesapraftäm teorijam padara zilweku tikai par uspuhtigu un besrafturigu murgotaju, kahdu mums jau deemschehl tagad netruhßt. Tapehz ari sche atgahdinams: nemßm wehrä sawu tautas isgihthibas isplatifchanu! Ari pee täs, ka wisä ihfumä aprahdits, bes sakarigas, sistematiskas organisazijas un rihzibas naw fagaidami nefahdi fefmigi un kreetni panahkumi.

Bet schahdas sistematiskas organisazijas mums truhßt gandrifs ari wisur zitur. Tä skaitä mums ir daudst un daschadu beedribu; bet wimu eespaids naw fefneefßs gaiditos panahkumus. Dairakstu finojumi no laukeem pilni waimanam par breefmigo kauschu labklahzibas postitaju — schuhpibu. Beedribas notur daschahrt pa kahdai jaukat atturibas runai; ar fwehtuligu lihdszeetibu wiß nogauschas par behdigo parahdibu; bet kaudis schuhpo tahkat ka schuhpojufchi un frogu ihpahchneeku kweefchi plaußt jo kupli. Utzereßmees tatschu, kas sawä laikä notika un wehl tagad atgadas, kaut gan zitadä finä, ka neeku faujina paschafsinigu, energifku zilweku, daschahrt ne wairaf ka 3 waj 4 skaitä, bet kuri zeefchi kopä us weenadu noluhstu zenschas pehz finama plana un organisazijas, tä fakot wada un pat terorise wisu pagastu waj wefelu draudfi, tä tad finteem

un tuhstiofcheem zitus zilwekus, tapehz ween, ka pehdejeem truhßt jebklahdas praktiskas organisazijas, kopigi noluhsti un plant un tadeht ari naw weenprahtigas rihzibas un noteititas usstahfchanas. Kamehr atturibas beedribas darbofees tikai wahrdeem, bes sistematiskas, praktiskas organisazijas, tamehr winas buhs besfpehzigas. Ar to ir dots mahjeens, ka mums rakstneezibä, beedribas, tautas isgihthibas isplatifchanä un wisos wispahribas darbos jaruhpejas par sakarigam, sistematiskam, pehz sinama plana farihktotam organisazijam. Mußu draudschu moraliska dshwe nihkuo ari pa leelakai datai aif ta eemeßa, ka draudschu labako elementu starpä truhßt ik katras praktiskas organisazijas. Dascha maswehrtiga sette fefneefß panahkumus, tadeht ka winam ir sawa patstahwiga eefcheja paschwaldiba un tä tad praktiska organifefchanas pehz finama plana un us weentopigu mehrki.

No idealifma laikeem radas ari mußu dairakstneeziba. Tajä darbojäs wiß wairums mußu spehku. Bet ta nehmuße nefamehrtigi leelu pahrfwaru. Mums truhßt fefmehrä ar to praktiski finatnifku raschojumu. Tä ir newehlama weenpußba. Dairakstneeziba naw peelihdfinama deenfichkat maiße; ta leetojama ka usehda pee zitadi leefä dshwes aßaida. Paruna faka: „Mahte ik deenas rauschu nezey“; bet mußu rakstneekem un dsejneekem ir firds labaka par mahtes firdi; wini tikdaudst farafcho, ka domä mußs ideenas barot ar fwehtku rauscheem. Bet schai atbodes mußu attihstibas strahwä jau ir saws dabifßs zehlonis. Galwenee strahdataji ir — jaunakä paaudse. Wina glufchi dabifßi masaf wehro un apfwer, kas tautas wairuma attihstibat derigs, bet labprahnt nodarbojas ar to, kas paschus wairaf interefe. Sauniba jau strahda wiswairs nodibinadami sawus pasaules ufftatus, zenschas pehz lihdsfwaru sawä eefchejä attihstibä un pahrfleezibä un tapehz wismihkat usmelle us to atteezigus darbus zittantu rakstneezibä un tad tos pahrfstrahda mußfejä. Tapehz wiswairs etifßi-religiffee jautajumi, raksti par biologijas un ewoluzijas teorijam, fozialpolitiku u. t. t. Tapehz dßird jo beefchi daudfinam Haekeli, Darwinu, Nießschu u. z. Bet kury weenkahrfchais tauteetis lai brauz ar Haekeli waj Nießschu, ja tas wehl neprot ka nahkas nopelnit maifi un ufuru?! Un to winsch pateefßbä neprot, ja winsch ar peenahzigu mahzibu us faweem peenahkumeem peeteekami naw fagatarwots. Wispareißali tatschu buhtu: harmonifkä faskana un famehrä attihstit un weizinat praktiffo ar idealo, leetderigo ar finatniffo. To deretu apdomat un eewehrot. Bet kamehr literaturä strahdajofchä jaunakä paaudse ween buhs weenigä strahdneeze un rakstneezibas weelas isfraudstaja, tamehr maf kas großfees zitadi. Kahdas lihkumu atbodes ar nesahlem un nefukaineem no ta iszetas mantraufgeem lehkeem un braschnatajeem par eenefßgu swejas jomu, par to ar schaufmam dßirdefim no atteezigeem referateem par jaunako dairakstneezibu. Tapehz laifs dibinat sistematiskas organisazijas un isstrahdat lihdsfekku planus, lai scho nefamehru islihdfinatu un jaunus tafsnatus kanalus rotot mußu rakstneezibu iswestu no tagadejäs atbodes un tai eedotu

stirajatu sparū weseļigatā wirseņā. Jausaizina muhfu grahmatu tirgotaju un isdeweju beedriba, lai ta ari pahrspreestu šchadus jautajumus. Tas pats darams ar Dertigu grahmatu nodatu. Ceteizams, ka no šchām un muhfu zitām wispahderigām eestahdem iswehleti aisttahwi kapulzetos Sinibu Romijsjā, kopigi isstrahdat praktistū organizajū planus, tā panahkt pareisu lihdsfwaru un wirseenu muhfu rakstneezibā. Bet par wisām leetam jaluhd, ka augstkolās beigusee tautesēchi dedstigi peedalitos šchajā fwarigajā darbā.

Šchāi muhfu jaunakāi dairakstneezibā mehds ari lihds wainu usfrait, ka dehst winas eespaideem suhdot religiošitate, pietate pret wezakeem un preekschneeeem un jaunā paaudse moralistki noklihtot. Tee ir leeli un smagi apwainojumi. Bet tee ihstenibā war fihmetees tīkai us tahdu neleelu, finamu rakstneezibas datu, tā šaukto „kauna“ literaturu. Tā ka dairakstneeziba ir data no muhfu garīgās baribas, tad, protams, neweens nenemsees šcho winas datu gluschi atwainot waj atfwarinat no mineteem apwainojumeem. Bet itin tā fabeedriba pate ir wainiga un atbildiga, ja wina noseegumi, netikumi un wišada patwata klaji drihtst pagelt šawu galwu un ka tairni fabeedriba ir ta seme un atmošfera, kura kauns un labš isaug, tā tas ari ir muhfu blehnu un kauna literaturas šinā. Radeht fabeedribas tā dehnetā labākā data neorganisejās un nopeetni neustahjas pret nekreetnibu? Ighnuma un gaudu wahrdi ween tatschu neneela nespehji labot. Sabeedribā parahdas tas, kas wina war buht; ja fabeedribas wispahrigais moralistkais spreedums ko nošodis, tam ari buhs janihst un jasuhd. Waj neisflaušfees dihwaini, ka nebaudst neapdomigi kauna literaturas fahmehretaji un petnas kahri ideweji tiranise wisu fabeedribu?

Tāpat buhtu jauki un wehlami, ja jauno paaudsti waretu isfargat no netiklās un nelabās literaturas. Zitadi par jauno paaudsti spreeschot jadomā, ka wina usaug zitados, brihwatos apstahktos, nešā senatās. Tā jau naw, itin tā tagadejā jaunajā paaudse buhtu radusees gluschi jauni un kauni, lihds šchim pee zilwekeem nekad nedstirdeji fewišchki ellischki un welnischki dšinekti. Ari eesch mums wezajeem, tā fauktajeem „godigajeem“, wiht tee paschi dšinekti. Ari mums wiht tas tāpat patzīs un patihk, tā jaunojeem. Starpība tīkai ta, ka tagadejeem dšihwes un fabeedribas apstahkteem waldot jaunekti ar 16, 17 gadeem šin, pasihst un kahro idarit to, ar ko senat 25 waj 30 gadus wezs zilweks tīkai nahza šafarā. Senat ais baitibas kautrejš to ispidit, ko jaunee brihwibas besbehdbā un pahrgalwibā padara. Št katram laikmetam šawa psichologija. Tomehr ar to nebuht naw domats, ka jaunee lai dara, kas prahtā eekriht, min kahrtibu un peeclahjibu kahjam un wezakeem danzo pa galwas wirsu. Sewišchki tagad japastahw Diesterwega iszeizeeneem spēhtā: „jo brihwaki tautas eestahdijumi, jo štingrakai jabuh taudšina ašchana i.“ Te gan ar štingribu naw domata bahrdšiba, warmabziba, bet gan šinama noteiktiba, sistematiska, šingri pebagogistki = psichologistka audstinašchana, kahda wehlama dšintēs un skolās. Ari audstinašchana šinā wehlama sistematiska organizajija starp dšintem, fabeedribu un skolu. Tomehr tahpu un tahpuru dehst dahrsneeks neeenihst šawus kōzius, bet gan zensčas jo ruhpiigi no teem apfargat. Tā ari neeenihdšim un nepafudināšim jauno paaudsti, bet štatistimees us wīnu ar miheštibas un zeribas pilnām azim. Wina jau ir muhfu nahkamiba. Stahšimees tā ustizami draugi wineem blatus un wadišim wīnus few lihds us labeeem zekeem. Audstinašim wispirms ar šawu preekschšim un paragu. Bet waj mehš paschi, wezee, wišadā šinā dodam labu preekschšim? Šits zita domas un usftatus

nepanesdami, nihšdamees un šcheldamees, pat pee wisfwarigakeem kulturās darbeem weenprahtigi kopā nestrahdadami, mehš jaunajeem esam par peedaušibu un pret wineem šardejam wisu zeenu un autoritati. Beerahdšim ari šchāis šapulžes, ka ar lehnū prahtū protam usflaušit zitu domas usftatus, ja ari wiht nekristu ar muhfu prahtū; ismatnišim bes wisās kaišlibas un eekaršuma usftatus un weenošimees us kopigu darbu. Ari nupat wairakahrt minetās, un nepezeeschami wajadšigās organizeschanās naw domajamas bes šchām ihpaschibam. Jo augstaka kultura, jo atbildibas pilnaks, bet ari goda pilnaks top darbs.

Sirsnigi šuminadams wisus šcho šapultschu darbineekus un apmekletajuš, atklahju šapulžes un nowehlu tam šekmigu gaitu.

Tik tahū J. Kalnina kgs. Sistematiska darbiba wisās leetās toti wehlejama. Bet šchāi šinā waj wisu gaidit no dashchadām komišjam ir tas pats, kas šinatni uniformet. Šinatne nekad naw usplaukuse komišjās, komišju atmošfera pa laitam preeksch šinatnes ir bijuse gītis. — Un tad atklahšchanas runā eestanas kahda šinatnei šwešcha, ja pret šinatništa šibga. „Kury weenkahrschāis tautetiis lai brauz ar šaekelti waj Niehšchi?“ Waj šchahdat walodai jaatštan Sinibu Romijsjā? Waj ta šinatnes templa zeeniga? „Zibnai ap pašales usftatu,“ leekas, bij usturet lihdsfwarā, darit nekaitigus rakstus „par biologijas un ewoluzijas teorijam, šozjalpolitiku u. t. t.“? — Sawadi, Sinibu Romijsjā šinatništus rakstus tura par kaitigeem, newehšlameem. Tos buhs sneegt tīkai tik daudš, zeek tee maišes dob? — Šinatnes mehrtis — pateešba, weenālgā, waj ta eenešiga waj ne. Kas mehro šinatni weenigi ar eenešiguma mehrawflu, tas nepasihst šinatnes, šchis augštās debesš wekes. Diktama waj netihkama, deriga waj nederiga, šinatnei — šchāi pateešbas šaulei — buhs wisu apgaismot. Ari tam „wismasafajam“ tautas loželšim buhs wisu rahdti pateešbas gaitmā. Atthištibas teorija, tā tahda, neweena nefamaitās, newajaga tik tos „šaudšamos“ jau šamaitat eepreeksch. Katra nepateešba kaitiga. Pateešbu wisās leetās praša zilweka gars. Weenigi pateešba un ne murgi šchā gara zeenigi. Šinatne, škadra šinatne lai ir preeksch wišeem. Tahds un ne zitads ari bija žildinatā Šura Allunana gars. Žildinat Šuri Allunanu un usstahtees pret Darwīnu, šaekelti, Niehšchi u. z. ir pretruna leetas kodolā. —

Beigās J. Kalnina kgs peemineja tos darbineekus, kuri pag. gadā nobahlušchi, tā Šahni Šfaru, Antonu Šulju, Rudolšu Blaumani, Edgaru Šaumani, Šapas Martīnu, Antonu Šaimīnu. Šapulže godināja aishgabjeju peemīnu pageldamās no šehdekteem.

Poltawas kauja. 27. jūnijā pagahja 200 gadi no Poltawas kaujas, kura Šeteris Šeelais galigi šafahwa šweedru karaka Karla XII. kara spēhku. Poltawas kauja isšchētra waj Kreewijai waj Šweedrijai peecriht galwenā loma Širopas austrumos. Ari atteezibā us Kreewijas eeschejās politikas wisēenu Poltawas kaujai leela nošhime. „Poltawas uswara,“ tā pareišti spreesch „Netšch“, „peespeeda aplušt wisus tos ta laika „ihštos kreewu kaudiš“, kas pretojās reformam, kuras radija leelo Kreewiju. Un šchi Šetera reformu glahšchana — wisgalwenais, wiswehrtigatais Poltawas kaujas nopelnš.“ — „Širopas kulturās šehla,“ raksta „Rusšija Šedomošti“, „jau Šetera Šeela laika pateizotees wina darbiba un šapraktiba laida pirmos drošchos apnus, bet ta kreewu semē bija jau eesēhta pirms Šetera Šeela, kura nopelnš ihstenibā pašahw eesch tam, ka tas netahwa nonihkt šchāi šehklai un šipri weizināja tās augšchanu. Šetera warona darbs pašahweja eesch tam, ka wīnšch jau fen eesahštājā žihnā starp „wezajām parahšam“ un Širopas kulturās labumeem eemaitšjas ar genialu šajuhšmu, warenu

spehtu un nesatrināmu apnemšanas un tā dēva nahwigu treezeenu wezajai kahrtibai, nodrošinādams galigu uswaru jaunai wāstis un fabeedribas eekahrtai."

Saprotami, ka to eewehrojot kreemi ar leelu fajuhsfribu fwin Boltawas kaujas 200 gadu peemīnu. Uf Boltawas fwehtkeem aishrauzā ari Wīnu Keisariškās Majestates Kungs un Keisars ar Kundsi un Keisareni Aleksandru Teodorownu, wairati Leelkasti, ministru preefshneeks P. A. Stolipins, wairati ziti ministri, augsti kara kungi u. t. t. Saldatu ween Boltawā fapulzinats 15000 wīru. Swehtkus fwin wairat deenas. Pehz „Peter. telegr. agen.“ fīnam jubilejas fwinibu galwenā deenā, 27. jūnijā eefahka plkst. 7 no rīhta ar peezem leelgabalū fchahweeneem. Swanu fīnas aizina uf deewkalpojumu, kurch fahkas plkst. pus 9. Gerodas wīf waldības preefshstahwji un wīfas deputazijas. Pulksten zeturdak 9 atbrauz Wīna Keisariškā Majestate, fanemts fīateem urrā fajuzeeneem. Pehz tam galma ministrs pafneedja Wīna Majestatei jubilejas peeminas medafus. Notika gresna kara pulku parade Wīsaugstakā klahbtuhnē. Plkst. 1 deenā jaunš gabjeens dewās uf peemineka weetu, tur eeradās wīf waldības preefshstahwji un wehlat ari Wīna Majestate. Pehz deewkalpojuma deputazijas nolika wainagus pee peemineka, pawīfam 108 fīaitā, faweenoteem foreem dseedot swehtku dseefmas. Pehz pusdeenas kadetu korpusā bija meelafis, pee kura Wīna Majestatei labpatika teift fefofchu runu:

„Pehdejo diru deenu pahrdfshwojumi ir aiskustinajufchi Mani wīsaugstakā mehrā un tāpat ari Fuhs, domajams, kopā ar Mani fajuhtat to pašchu uf ta pašcha lautuma, tur 200 gadus atpatat išchēhrās Muhfu Tehwijas lītens. Deewa grība, Petera genijs un kreemu tautas isturība dēwa uswaru, kura darija Kreemiju wārenu. Kreemija nule tā ir pahrdfshwojufe grubtus laifus. Es tīzu, ka no fchi laika fahkot ta stahsees uf attīstības un labklahjības zeta un ka nahfoshām paudsem buhs weeglakt dshwot un kalpot fawai dshinteni. Bet tai noluhkā ir wajadfīgs, lai wīf Mani ustizigee pawalstneeki palihds Sawam Keisaram. Wajadfīga ir tīzība fawas tehwijās spehtkeem, mihleštība uf to un uf fawu fenatni. Es dseru uf to, lai Kreemija attīhtas, weenojotes Baram ar tautu un Muhfu dshintenes wīfu eedfshwotaju zeeščā weenibā ar fawu Keisaru, dseru uf flaweno waronu pehztetscheem, kuzi te zihnijufchees un uf kara spehtu, kurch fchodeen fcheit eepreezeja Mani ar fawu fposcho isfīlatu. Dseru uf wīnu, uf wīfas Kreemijas mahmutas wefelību!“ Pulksten 5^{3/4} wakarā Wīna Majestatei labpatika aishrauf uf Boltawas staziju un no tureenes plkst. 6 wakarā atstahja Boltawu. Pirms prombraufšanas Wīna Majestatei labpatika dahwinat Boltawas nabageem 5000 rubtus.

Pehz meelafita Keisara Majestate uf korpusa lautumu isdarta korpusa audseku smotru. Pehz tam ap plkst. 5 un 45 min. Leelkasti, ministru un fwhītas pawadonibā Keisara Majestate aishrauzā uf Boltawas staziju, no tureenes ar Keisarisko wīzeenu aishrauzā uf Kijewu.

Peterburgā, 28. jūnijā. Bekā no Boltawas uf Peterhofu, Keisariskais wīzeens apstahjās Kijewā, tur Wīna Keisariskā Majestate atstahja wagonu, peenehma deputazijas un aishrauzā uf pilfhehtu. Pehz Majestates atgreeschānās no pilfhehtas Keisariskais wīzeens brauzā tahkt uf Peteremas staziju, tur Wīna Majestate peenehma no semneeku deputazijas fahl un maift un no semneeku behrneem grosu ar ogam.

No Mas-Salajes. „L.“ raksta: Weetejais mahzītājs aishrahdijs peenahzīgā weetā, ka weetejais nespehjneetu nams atrodotes nezeeschāmā stahwofli. Tajā atrodotes 64 zīweki, no teem dāšchi leelā wezumā un wahjumā. Bej wīneem turpat eeweeetoti 18 behni un 2 garā wahji.

Weens no teem esot 77 gadus wezs un ruhpiגי kopjams, bet otrs 31 gadu wezs un loti daufīgs, no kura ziteem esot grubti jazeesch un jabaidas. Turpat eeweeetots ari kahds spitalīgs, un lai gan tam eerahdita ihpafcha istabina, tomehr tas nebuht neefot atfchirts no ziteem. Wīfas telpas stahwot pahstahwigi loti netihras.

No Witaures. Melaimigas gīmenes dshwes deht 43 gadus wezā Fuhle Kr. nepamanita eelehtufe 18. jūnijā pee Anschenu mahjam upitē un noslibzinajufes.

„Df. W.“

No Ehrberges. Jūnija mehnescha fahfumā weetejo Dankaru kalpone Anna Sch. apgehrbuse fawas labafas drehbes un aishgahjufe, neweenam nefa nefazijufe. Ziti mahjneeki fahfumā domajufchi, ka wīna aishgahjufe pee radeem, bet kad wīna ari wehl pehz wairat deenam neeeradās, wīf fahka wīnas dehl baschitees. Wehlat kahds no mahjneekem nejaufchi atrada galda atwiltknē falozitu fshmitti, uf kuras Sch. bija usrakstijufe, ka grubtā dshwē wīnai ilgat nepanesama un ka nogalinafchotees aif ta eemefta, ka wīnas wīhrs, aishbegot uf Ameritu, atfahjīs wīnu weenu ar 3 maseem behrneem, kureem fagahdat deenfichu usturu wīnai neefot wairs nekahdi eefpehjamš. Par notikumu pahfmoja polizijai, kura apfhlm eefahka ar weetejo eedfshwotaju palihdsfribu wīfā upfahrtne zihīgi meklet bes wehsts pasubufcho, bet bes panahumeem. Domā, ka grubtā lītēna peemefteta buhšhot kaut tur nogalinajufes.

„Df. W.“

Terbata. Par igauu dseedafchanaš fwehtkeem „Df. W.“ fīaw fefofchi: 21. jūnijā jau preefch pulksten 1 fahka pilzetees dseedataji fawas apweenotajās „Wanemuines“ dahfā. Pulksten 2 „Wanemuines“ preefshneeks Dr. Koppels apfweiza fapulzejufchos dseedatajus un weefus ar ihfu, bet spehzīgu runu, kuzā isteiza zerību. ka fchee kopswehtki apweenoschot neween dseedatajus, bet ari klauftajus. Pehz tam dseedataji dodas uf Terbatas igauu ekonomisko fabeedribu fchahdā kahrtibā: mustikas orkestris, „Wanemuines“ karogs, fwehtu komiteja un, wīfu foru gresnumš, „Wanemuines“ feeweefchu foris tautas apgehrbos; teem feko pahrejee kori ar faweeem karogeem. Teeschām, fīaifts fwehtku gabjeens! Celas malas kauschu pilnas lihdi pat fwehtku weetai, ari logi un pat dāchi jūmti. Gahjeenu apber pukem, un preekā starojofchi gihwji to pawada. Swehtku programu atklahj fīmonifstais orkestrs ar wāhsts himnu. Pehz tam feko peezi orkestra numuri, tad fwehtku fwaigsne, faweenoto foru konzerts, programu flehds Mendelsona dramafiskā kantate. Publīkas fajuhsma fafneeds fawu augstato pakahpi, kad kopīgi ar dseedatajeem nobseed igauu tautas himnu: „Mu isamaa mu dnu ja rōōm“. Uffauz cugstas laimes dseedatajeem, wadoneem un rihkotajeem. Swehtku galwenais rihkotajš, redaktors Dōnnifons tura sparīgu, aishrahbjofchu un tautifku runu. Sa-juhšma bes gala.

No Kurfemes. Lipigee fīrgu eenahfchi patlaban Kuldigas aprīnki peenehmufchi bihstamu raksturu un prahtjufchi ari dāuds upuru. Pehdejos 1^{1/2} mehneschos tureenes semneekem noschauti kahdi 30 fīrgi; ari muifchas ihpafchneekem dāuds fīrgu gahjufchi bojā. Dobeles, Lufkuma un Talsu aprīnkos fehriga tagad aplufufe, bet tomehr wehl fchad un tad nahf preefchā atfemifchki fahlmifšanas gadījumi. Pehdejos gados noschauti Elejā kahdi 30, Kalnamufschā un apfahrtne 50 un Talsu aprīnki 60 fīrgi. Lai fehrigu fefmīgi waretu apfahot, peenehma fchīnīs deenās Selgawā noturetā pirmā Kurfemes kongresā resoluziju, ne-kaifejofchi luhgt waldību, lai eewed ari Kurfemē 1902. g. iflāisto weterinarfanitates likumu, kurch nefīnamu eemeftu deht no 1903. g. tur atjelte, tā ari luhgt waldību, lai

paugstina veterinaru ūkaiŭ gubernā un lai ūrgu ūaūlim-
ūhanas un ūaudeūšanas gadijumos paūneedi naudas
atlihdūsbu. Tad ūlino ūrgu ihpaūūneekem nebūds ūlimiba
jaūlehyj un tabdā ūabrtā ari winaš isplatiūhana turpmat
wairs netiks weizinata. „R. A.“

No Bauūkas. Muūū lauffaimneeziabas beedriba
ūhogad gluschi darbiga. Pehdejā laika notureti wairaki
todoligi preeūūlaūūjumi par lauffopibu un loptopibu.
Pehdejo ūabdu preeūūlaūūjumu wafaru ūariūhoja Bauūkas
pagasta Duūlawu mahjās, kur beedri ne tikai nollauūūjās
preeūūlaūūjumus, bet ari apūūtatija beedra Duūlawu preeūū-
ūhmiūt eeriūtoto ūaimneeziabu. Des tam beedribai ir peenemts
ūams weterinars un paūūā pehdejā laika peenehma lopu
pahrraugu. Pahrraudūūūhanai azumirūti peeteikti ap 400
leellopi no wairateem aptahrtneš maūgruntneekem un ari
daūūeem muūūū ihpaūūneekem un arendatoreem no ūaunas
gubernas. Pahrraugš ūlūūniūūa ūungs jau ūahjees darbā,
ūatrā ūaimneeziabā pirmā laika uūlawejās pa weenai waj
diwām deenam. Zereūm, ūa ūūim zehlaūam paūahumam
pateeūūam buū labas ūelmeš. Toprojam beedriba ūaweem
beedreem apgahdā daūūadus mahūūligus mehūus, ūurus
peegahdā teeūi no Rigaš leelakām partijam ar leellaiwam
pa Beelupi. Ari iūūahdes ūautajums jau zilais, to domā
ūariūūot naūūoūā gadā. „Df. W.“

No Rubineem (ūlūūtes aprinki). 13 jūnijā pulūūten
8 wafarā muūūūas puūūš ūū. eewilinajis turvejā birū
6 gadus wezo meiteniti B. un iswarojis to ūwehriūā
ūahrtā. Neziūwets nodots ismelleūhanas teeūneūim.

No Kalnjeema. S l e p t a w i b a. Seūūdeen, 20. jūn.
rihtā diwi zekineeki apmehram 13 werūtes no ūeru kroga
uū ūelgawas Sloūas leelzeka atrada ūahda nogalinata žil-
weka liūti. Ismelleūhanā israhdijs, ūa nogalinatais ir
tirgotajs A. Wationas no ūaunas gubernas. Sleptawiba
iūdarita peeūūdeen 19. jūnijā. W. ūrgu ar pajuhgu atrada
turpat meūā eebrauktu. — Par otru sleptawibu, ūura, ūa
„Dūna-Zeitung“ ūino, iūdarita 15. werūte uū Bauūkas-Sloūas
zeka, lihdū ūūim truūūti turafu ūino. Nogalinatam wairak
dūūti duhreeni ūaktā un galwā; pehū bruhzem ūpreeūūot, ja-
domā, ūa sleptawiba iūdarita ar žirwi un naūi.

No Bahtas. Daūūas nedekas atpaūat 6. jūnijā, ūa
ūinams, uū Aiūputes aprinka preeūūneeka jaunako palihgu
Weidemani, ūurūū dūūwo Bahtā, bij ūhauts, ūad wiaūū
ūtarp pulūūten 1 un 2 nakti brauzis no Preeūules uū mahjam.
Ismelleūhana ne pee ūahdas ūaidribas naw wehl wedufe;
ūūihda ūahna raiti, ar ūureem Weidemans minetā nakti
brauzis, aiūwesti 11. jūnijā uū Preeūuli pee ismelleūhanas
teeūneūūa, lai pahrlēezinatos, waj ari pee rateem redūamas
ūahdas ūhaufūhanas ūhmes. Tapat ūūejeenes apteeūas
preeūūū ihpaūūneekam ūtahlam, ūas pirmais iūdaritjis Wei-
demanam pahrlēezinatu, jabuht Aiūpute, lai leezinatu, ūas un
ūa iūūti bijis ar eewainoūūhanu. Nakti uū 22. jūnijū atkal
eūot ūhauts W. dūūwoūti, ūur blafus uūūuras 4 ūrahdneeki
un 1 eerehdnis, ūuri uūbruzejus, ūa dūūrd, neefot nemas gri-
bejuūūi ūert. Weidemans pats pa ūhaufūhanas laiku neefot
bijis eekūā. „R. A.“

No Aiūputes. Meūen atpaūat ūūejeenes zeetumā is-
zehlās bada ūreiks, ūurūū turpinajās 5 deenas. ūemeūis —
ūliūta bariba. Pehdejā laika teeūot isūneegts uūūurs, ar ūo
nekahdā ūinā newarot iūūti. Profurors ūodijis weenu ūrei-
ūotaju Behrūinu ar 7 deenam areūta. Agrat zeetuma uū-
raugeem, ūuri ūubūiti lihdūūi daūūados darbos ejoūūeem
areūtanteem, eūot maūūata pilna zena, bet tagad zeetuma
preeūūneeks ismaūūajot tikai daku. „Df.“

No Aiūtes. Nakti uū 9. jūnijū nodega Meūūneeku
nabagu mahja, pee tam ūadega nabadūe Margreeta Bruhwer.

Diwi nabagi, Miūelis Windols un Lawiūe Bruhwer dabuja
ūūipras deguma bruhzes. „Df.“

**V. Wiūpahrejo latweeūūu dūeedaūhanas
ūwehtūu komiteja** uū wairakūahrtigeem peepraūūumeem
paūino, ūa ūū. g. 16. jūnijā komitejas ūehde nolehma par
pehdejo terminu ūoru peeteiūūhanai uū 1910. gada dūeefmu
ūwehtūeem noteikti ūū. g. 15. jūlijū. ūewehroūot ūūo,
ūwehtūu komiteja lihdūū wiūus ūorus, ūas wehl naw peetei-
ūūūūees un wehūas dalibu nemt V. Wiūp. Latw. dūeefmu
ūwehtūos, peeteiūees lihdūū ūūa gada 15. jūlijam ar rakūtu
pee ūwehtūu komitejas Rigaš, ūauluūūi eelā Nr. 15, uū-
dodot dūeedataju un atūewiūūtu balūu ūaitu. Turūlaht
ūapulze lihdūū ūorus, ūas 2. aprila ūapulzē peeteiūūūees,
bet lihdūū ūūim naw uūdewuūūi ūawu dūeedataju ūaitu, to
iūdarit ar rakūtu lihdūū ūū. g. 15. jūlijam.

Preeūūneeks: ūr. Groūwalds,
Rakūūwedis: A. Strauūmans.

Rigaš, 1909. g. 26. jūnijā.

Profesors Dr. ūarlis Balods Internacionālā
ūtatistiūā instituta kongreūā ūarise eeweūlets par ūahrtēju
Internacionālā ūtatistiūā instituta lozekli.

**Latwijas ūozialdemokratijas Aleūūandra ko-
mitejas leetu** iūteefaja ūara apgabalteefas delegazija
22. jūnijā. Pagahjuūūā gada 18. dezembra wafarā wee-
tejās ūlepenpolizijas preeūūneeka palihgs Dumpsū ar ūūipru
polizistu patriku aplenza mahūitaja Waltera (tagad Blum-
felda) neapdūūwotu wafarnizu uū Peterburgas ūūoūejas,
ūur pehū ūanemtām ūinam wajadūejis notikti Aleūūandra ko-
mitejas ūehdei. ūad ūapulzejuūūees durwis neatdarija, tad
polizija tās uūlauūa un apzeetinaja wiūus ūapulzes dalib-
neekus — 15 wiūreūūus un 3 ūeeweetes, ūurus tad ari
nodewa ūara teeūai, par peederibu pee noūeedūigas organi-
ūazijas. Wiūus 18 apūubdūetos teeūa atūina par wainigeem
un noteefaja: maūpiūūoni Auguūtu Bilanu uū nometinaūūanu
Sibirijaš, bet wahrejos uū eeflodūūūhanu zeetofni — maū-
piūūeni ūuri Rege un ūermani Bergmani un ūemneekus
ūahni ūotūenonu, Martinu Lantoranūtu, ūarli ūtigliūu
un ūahni ūewianu uū 3 gadeem, bet maūpiūūoni ūilipu
Braunu un ūemneekus ūahni un Annu Behrūinus, Auguūtu
ūobianu, Martinu Kreiūūmani, ūahni ūaulianu, Miūeli
ūilianu, Mahrzi Treisenu un ūuhlu ūulu — uū 1 gadu
ūatru. — ns.

— 25. jūnijā delegazija iūteefaja apūubdūibu pret
Grobinas pagasta peederigo ūndriki ūurūūinūu (25 g. w.)
un ūeekūates pagasta ūihmani ūraūtinu (24), ūurus ap-
wainoja par peederibu pee laupitaju-teroriūtu bandas, ūura
1905. un 1906. gados leelūūi riūtojuūus pa Leepaju. ūūi
banda iūdarijufe weūelu rindu uūbrukumu polizisteem un
privatperūonam, pahraf par 30 laupiūhanas eebraukumu
daūūadās kroka un privatās eestahdes, monopolbodes,
wiūna pagrabos, alus bodes, privatdūūwoūkos u. t. t.
Tā ūtarp žitu Leepajas-Romnas depo nolaupti pahri par
1000 rbf., un ūūi paūūa dūelūszeka podradūūūūūam ūertu-
lowiūūam ap 300 rbf., aplauptis paūta brauzeens netahl
no ūaweeseš ūtazijas un w. z. Pee daūūeem uūbrukumeem
ar bumbam nogalinati un eewainoti ari polizisti un privat-
perūonas. Leelakā bandas dalibneeku daka jau agrati no-
teeūata, žiti aiūbehuūūi uū Ameriku un Angliju. Ari ūraūūiūū
bija aiūbehdūis uū Ameriku, bet atkal atgreesees atpaūat un
pag. gada 28. jūnijā no Leepajas polizijas apzeetinats.
Teefa ūurūūinūu peerahdijumu truūtuma deūū attaiūnoja,
bet ūraūūinu noteefaja uū n a h w i z a u r p a ū a h r =
ū h a n u. — ns.

Wilnas ūara apgabalteefas delegazija no-
tureja 16. jūnijā Rigaš, bijuūūās pagaidu ūara teeūas telpās,
pirmo ūehdi preeūū politisko leetu iūteefaūhanas privat-

personam. Apšūdsēts bija 22 gadus vecais Aisputes ap-
rinka senneis Kristis Seltkalns par to, ka viņš 1905. g.
dezembra vidū kopā ar kāhdeem 11 ziteem eebruzis barona
Schröderfa Jamaitas muišā, Aisputes apr., kur nolaupti
sudraba galdā trauki un zitas mehrtigas leetas. Seltkalnu
noteefaja us 8 mehnefcheem zeeumā. —ns.

— 19. jūnijā kara apgabalteefas delegāzija isteefaja
Tēfā Kileš kaujas organizāzijas prahwu.
Schini leetā wifus 4 apšūdsētos: Martinu Zibruli,
Martinu Dalbinu, Austru Neuman, dšm. Kipur un Šhar-
lotti Balod peerahbijumu truhkuma deht attaisnoja.

—ns.

Noteefati laupitaji. Pagahjufchā gada 5. dezembra
wafarā Jakobfona wihna pagraba, Katrinās dambi Nr. 6,
eebruta diwi nepafihstami wihreefchi, kuri wehlat israhbijās
par Doles pagasta peederigo Adolfu Grenu (26 g. w.) un
Garofes pagasta Sahni Ruffu (31). Ruffa eenahkot meh-
gināja nobehst lampu, bet Grens ar nafi rokā usbruka pa-
graba lomijam. Behdejam peefteidsās palihgā kāhds no
pagraba apmekletajeem, bet tika no laupitaja ar nashā
duhreenu eewainots kruhtis. Tad komijs isfchahwa us
Grenu, to eewainodams kāhja. Eewainoto pagraba ap-
mekletaju Laufchko atrada netah no notikumā weetas no-
mirufchu. Abi laupitaji jau wairaf reifes teeefati par sah-
dftbam un eewainofchanam. Nigās apgabalteefa fawā
25. jūnijā fehde Grenu ar Ruffu noteefaja pee fpaidu
darbeem us 10 gadeem fatru. „D. W.”

**Latweefchu preefchfihmigas fainneezibas
Kalugā.** Refen atpatat awifes fīnoja, ka fainneeku agrar-
bankas Kalugas nodata nolehmuše ufaizinat latweefchu
fainneekus no Widsemes eerihkot us bankas femes gabaleem
dashās preefchfihmigas fainneezibas. Tagad, ka wahzu
lairafrakti fīno, no Kalugas us Widsemi attomandets Kijewas
uniwerfitates students Holmbergs, lai organizetu femes pahr-
dofchanu Kalugas gubernā fchejeenes fainneekem.

Ahrfemes.

Perfijas apstahkti fahfchigās un peenem atteezibā us
Kreewiju interesantu weidu. Kreewu kara pulki, ka „St.
Petersburger Zeitung” lafoniski fīno, „no Kafwinas, kur
wini 29. jūnijā eeradās, dodas tahfat us Teheranu,” t. i.
Perfijas galwas pilfehthu. Perfija tahdejadi wehl war nahkt
sem Kreewijas eepaida un palikt attariga walfts. Sinams,
ka war notikt ari zitadi. — No Teheranas fīno „Abnifche
Zeitung” ai, ka Schachabadas turumā notifufe kauja starp
fchacha kara spehtu un bachtiareem, kuri bijufchi faween-
jufchees ar nazonalifteem. Bachtiaru wadonis wahrigi
eewainots. Schacha kara spehts fchoreif pilnigi uswarejis
un daudfus fawangojis. — **Marofas** fultana Muleja
Hafida fahwofkis, ka no Landscheras fīno, topot jo deenas
jo nelabaks. Marofas galwas pilfehtha eelenkta no dumpe-
neekem un Marofas trona mekletaju, Muleja Hafida
brahtu un zitu dumpeneeku wadonu „kara pulkeem”. —
Turcijas apstahkti ka lihds fchim. Ari Turcijas fatikfme
ar **Greefiju** naw nefas grofifjees. **Kretas** jautajums
wehl arweem neiffchfirts un fatru deenu war notikt nepa-
redfeti gadijeeni, kas war nowest pee kara. — **Serbija**
karalis Peters fahjees us bijufchā tronamantimeefa Georgia
puft pret fahwehrneekem, t. i. bijufchā karata Aleksandra
un Karaleenes Dragas fleplawam. Karalis Peters iffai-
drojis fahwehrneekem, ka winsch Georgu newarot peedabut
pee Serbijas attahfchanas, ka to wehlejas fahwehrneeki.
Kara spehts ari fahwot us Georgia puft. **Parife** Burzews
attahjis jaunū „Afejadi”. Leeta luhf tahda, ka 1890. g.
Parife attahhta fahwehrestiba pret Keifaru Aleksandru III.
Pee fahwehrneekem atrastās starp zitu ari bumbas. Leelafais

wainneeks bijis kāhds Landeifens-Hefelmans, kurfch zitus
ufmufnājis, apgahdājis ar bumbam u. t. t. un kuru tad
frantfchu teefas noteefajufchas us 5 gadi zeeumā. Pahrejee
8 par wainigeem atfihtee noteefati us 3 gadi zeeumā.
Landeifens toreis ifmuzis. Burzews nu apgalwof, ka toreis ifmu-
fufchais un us eeflodfifchanu zeeumā noteefatais Landeifens
neefot neweens zits ka kreewu ahrfemju politifkās polizijas
galwa Hartings, kura birojs Parife atradees kreewu
wehstneezibā blatus wehstneeku Mohrenheima un Ne-
fidowa birojam. — Schis Burzewa attahjums,
par kuru wehl nahftees runat, ftipri ustraufis frantfchu
preft un walfts wihrus. Par Hartinga aferu wehl, laifam,
frantfchu waldbihai nahftees dot atbildi tautas weetneeku
namā. — **Wahzu** tautas weetneeku nams atwehlejis
waldbihai wifas peepraktās 500 milj. markas, tikai nu kon-
ferwatiwee un zentris jeb katoku hānizās partija apleef
pee tam ar nodofkeem masat mantigās fchiras. Bet kas
par to, domā wahzu waldbibas, kad tikai dod naudu. Kas
ari par to, kas nahf wehlat, kad nauda tik fchodeen!

Rihle, 9. jūlijā (26. jūnijā). Keifara Wilhelma
kanalā, brauzot zauri kara flotei, eebruta kanalis 165 pehdu
garumā.

Zirichē, 9. jūlijā (26. jūnijā). Schweize jau wairaf
deenas plofas pehrfona negaifs. Kalnos fasnifsts fneegs.

Londonā, 10. jūlijā (27. jūnijā). No Schanghajās
fīno, ka Kansu prowinzē fadumpojufchees muhamedāni.
Nemeerneeki usbruka pee Antingas angku-wahzu ekspedizijai.

Parife, 9. jūlijā (26. jūnijā). Deputatu namā ap-
fweiza kreewu weefus — walfts domneekus Pauls Manje
frantfchu deputatu wahrdā. — Nomira bijufchais kara
miniftrs flamenais generalis Galife.

Cirgus fīnas.

Nigā, 30. jūnijā.

Laits apmeteēs leetains. Behz ilgā faufuma leetus pehfchmi ka
ar burwju fifti pahwehrtā labības druwās. Wifis atfihwojās, iahfa
augt jahle, ahbulinfch, kweefchi, ihpafchi atfpirga wafarāja fehja,
jewifchki wehleja. Wafaras fehja weetmeem fihri neredfeti laba.
Ja wifis tik eet labi galā, tad fagaidams galu galā labs gads. Jūlijā
otrā puše laita praweefchi parego fītu, pat karfu laifu. Schahds laifs
parasti faweenots ar krušas negaifem, to eewehrojot fentopjeem
deretu apdrofchinat jawus laufus pret krušu. Dibinamas krušas ap-
drofchinafchanas beedribas. Ari Gekfchtreewijā behz jaunakām fīnam
fagaidams labs gads. Bet eewehrojot wifpafreju pafaulēs labības
laifu fahwofki un rafchas ifredti tomehr jadomā, ka kweefchu un
rudju zenas buhs paangftas. —

Labības zenas Nigā fchimbrifscham fchahdas:

Rudis, kreewu, us 120 mahrzinu pamata maffā: 109—110 kap. pudā; Kurfemes rudis un fchahweti 105—106 kap. pudā.

Kweefchi, 130 mahrzinu fmagi kweefchi maffā 144—145 kap. pudā; Kurfemes kweefchi 125/6 maffā — kap. pudā.

Meeschi, us 100 mahrzinu pamata maffā 90—94 kap. pudā; 103—105 mahrz. fchahw. meeschus dod — kap. pudā; Kurfemes 110 mahrz. — kap.

Aufas, labās gaifchās maffā 100—103 kap. pudā; nefchahwetās aufas maffā 90—93 kap. pudā; Kurfemes aufas maffā 90—95 kap. pudā; kreewu nefchahwetās aufas maffā — kap. pudā.

Linfchklas. Stepju fehlās us 87 1/2proz. pamata maffā 165—166 kap. Brahta fehlās, fchahwetās 160 kap. pudā.

Linfchllu ellās rāufchi, fchejeenes maffā 110—111 kap. pudā; kreewu linfehklas ellās rāufchi maffā 108—109 kap. pudā.

Kanapes maffā — kap. pudā.

Walejas wehstules.

Lw. — R. Jufhu originalfahstu „Maņas meņa” newarām leeto
Wareet wīnu fanemt atpafal.

At. — K. „Schehras” isleetosim.

Redators: Dr. philos. P. Sāitis.

Ihpafchneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

PARIZES LATV.
MAKSL. U. PAKSTN.

Weikala atwehrsčhana.

Zaur ņeho pagodinos pašnot, ka ar 1. juliņu ņh. g. atwehrsčhu **Šuvorova eelā Nr. 3** tehraudā un ņihņpretsčhu tirgotawu sem firmas

J. Silleneeks.

Daudsgadigā nodarboščanās ņehini nosarē, kā ari bagatīgās ņinasčhanas, kuras esmu pa ņeho laiku dņelsņpretsčhu tirdsneezibā eeguvis, atkauj man zeret, ka ņawu god. pirzeju wajadsibu wareņčhu katrā ņinā pilnīgi apmeerinat, ta pretsčhu labuma, kā ari zenu un apkalpoščanās ņinā.

It ihpaņchi eeteidams ņawu bagatigo

buhwapņalumu krahjumu,

paleeku zeredams, ka pehz eespehjas drihs manu jauno usņehmumu pagodinaseet ar ņaweem god. pastellejumeem,

wiņā augstzeenibā

J. Silleneeks.

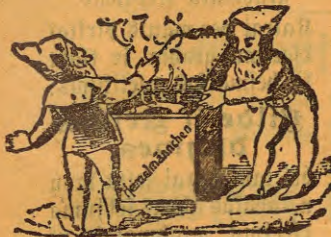
Manā grahmatu tirgotawā **Šahru eelā Nr. 13, webl dabujama:**

Dņihwa maise

no **Ludwig Herwagena.**

Matņā 40 lap.

Ernsts Plates.

Laiku n. naidu taupa

Ruhkits

wabra, zep galu un zepumus bel uguns, bel usraudlibas.

Diablamā israhdiņšana

2. jultjā no plņi. 11 preeņņp. lihoņ pullņi. 4 pehz puņd.

J. Redlich, Anglu magasina, „Ruhkiņhu“ ņabeedribas generalweetneeks.

Phoenix ahtreņhujmaņšina!

Labā ņahujmaņšina gimenei, ruhpneezibai un industrijai, jo rotejoņčhaiņ mehanisņmaņņinai ņeedņ eewehejojamas preeņņrozibas.

Phoenix ņhuj, iņņhuj un ņepē wiņahtrakt.

Phoenix eet wiņweeglakt.

Phoenix nepaņiņņt gandrihs diņņšana.

Phoenix ir weentahreņhi rihojama.

Šahwam ir dubulti bumbinu legeri. Kawejohņt trauzejumi waj dahrgas reparaturas pee Phoenix maņņin. pilnīgi iņņlehtas.

Weenigā pahrdofšana

W. Ruth, Rigā,
Kungu eelā Nr. 25.

Rokās ņahujmaņņinas
(Singers sistemas)
no 20 rbl. — ņahlot.

Tņhuguna leetawa, granita ņahgetawa un ņlihpetawa

J. Lahzis, Rigā,

Pletenberga eelā Nr. 10. Telefons Nr. 487,

peedaņwa daņčadus granita, marmora un tņhuguna kapu krusus un pemeineklius, kapu beakus, kēdēs (iņ tņhuguna), kapu ņehtas (iņ tņhuguna un kalamas dņelsņ) un metala kronus par mehrenam zenam. Apņellejumus peenem un pahrdob no krahjuma ņabritas noliktawā, Terbatas eelā Nr. 26. Telefons Nr. 686.

Zenu rahditajus iņņuhta beņ matņas.

Paņta adrese: J. Lahzis, Rigā.

Manā apgahdibā dabujams:

Semermuras lihgawa.

Stahšis no Waltera Stota Latv. no A. Deglawa. Matkā 75 kap.

Hernhuteefski. Drama 5 zehl. no Porutu Sahna. Matkā 40 kap.

Jannā pasauļe. Romāns 3 daļās no Augusta Deglawa. I. daļa 60 l., II. daļa 60 kap., III. daļa (Mainitās lomās) 1 rbl. Wišas trihs daļas kopā 2 rbl.

Wironu nams. Romāns 2 daļās no J. M. Dostojewskā. Dīra drūta Matkā 60 kap.

Vastara deena Pompejos. Romāns no C. L. Bulwera. Tulliojuse Apasija. Matkā 80 l.

Stari is senatnes. Episti no Ed. Seibota. Matkā 40 l.

Ubags. Dseefmu luga 2 zehl. no Lejas - Krūhmina. Mušita no wairat komponiseem. (Personas: 4 kungi un 1 dama.) Matkā 30 kap. — Bilnigs klameeru ištiktums ar dseefmu tekstu šai lūgai — 1 rbl.

Pils pee Reinas. Romāns no Bertolda Auerbacha. Aštahšijis Augustis Deglawa. Matkā lātra daļa 60 kap.

Anna Karenina. Romāns no Lewa Tolstoja. I. un II. sešjums matkā 180 kap.

Bes dogmata. Romāns no Henrika Senkewitschā. Latv. no A. Deglawa. Matkā 80 kap.

Negais. Drama 5 zehleņos no A. N. Džironkwa. Latv. milt. Lejas - Krūhminsch. M. 30 l.

Grusts Plates, Rigā, pee Petera basniņas un Skahru eelā Nr. 13

== Saftu ==
eewahrišhanai
 peedahwā apakščā šimejees

Saftu blodas
 ar un bes ofam,

Saftu katlus
 wišos leelumos.

Ahbolu mišojamās un pndetu forkešhanas mašhinas, zitronu un forku prešes, firšhu un pluhnju ištobitajus, ahbolu ištastamos, šulu prešes u. t. t.

Hermetiski slehdšamas cetaišjumu glahses.

Augļu prešes „Tutti-Frutti“.

Staniola wihna kapšeles un zinnes papirus.

Johannes Mitschke

mahju un tekhu leetu spezialmagasina

Rigā, Kungu eelā 11.

Rigas Laukfaimneezibas Zentralbeedribas Konsuma weifals

Telefons 4804. Terbatas eelā Nr. 35. Telefons 4804.

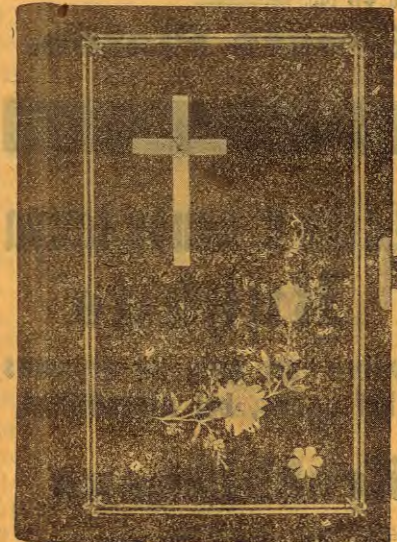
Weenigais preekščstahwis Latwišā
 dreekšč
Osborne plaušmašhina un daščadeem semkopibas darba riškeem un **R. Bechera** arkleem.

Preekščstahwis Alfa-Laval Separatoreem.
 Peedahwā: **Wišadus mahkfligus mehflus.** Dezimalfwarus daščados leelumos, strikus, groschus, strenges, kehdes un t. t. **Peena kannas un kahstuwes.** **Sweesta kulamas mašhinas, sweesta prešes un formas, pergamenta papiru un t. t.** **Peena ištueklešhanas aparatus un peederunus preekšč loynu pahrrangu beedribam.**

Deb^t	Kapitals	Kred^t
Kursi: Kantoristeem Gramatwescheem « kungeem un damam. » Sakums katrā lalkā. Prospekti par w.	Praschana ir: Kapitals! Augstaka alga! Labaks stawoklis! Zeen. weikaln. par weli usr. kreetn. spekus. Ludsu peeprasit.	J. Kasimirs, Rigā, Basteja bulw. 11, pr. kreew. teatr.

Widšemes un Kursemes Dseefmu grahmatas

apmehram 100 daščados sešjums,

šahlot no lehtakām lihds 7 r. 50 l. gabalā, ištueklets musturos, eesetas spezieli šahā arodā strahdajoshās leelatās ahrsemju grahmatu seetawās. Katrai pee manis pirktai dseefmu grahm. ir klāht tā besmatšas peelitums: **Bilde is Kristus dšhwes,** bes tam katrai selta lapu u. labatās ahdas sešjuma dseefmu grahmatat us pirmās lapas eepreekščtituta usdrukats selta burteem bibeles pantiasch.

Grusta Plates drukatawa, Rigā, pee Petera basniņas un Skahru eelā Nr. 13.

Manā apgahdibā ištahlušchas un dabujams:

J. Pengerota: Sweschā

Mugtu dahrs.

Pirmd un otrā dala.

Wadons sem- un dahrslopieem pee eenešigu augtu dahrsu eerihlošhanas, apstahdišhanas un apšopschanas, lihds ar pratistseem aistradijumeem, kas ja- eewehro auglus išturojot mahiturišā un tirdšneezibā. Nr 74 šimejumeem telšā.

== Matkā 1 rbl. ==

Mahkfligi mehfli dahrskopibā.

No profesora Dr. Paula Wagnera, Darmštades laukfaimneezislas ištueghinajumu šahijas preekščneeka.

== Matkā 40 kap. ==

Grusta Plates drukatawa,

Rigā, pee Petera basniņas un Skahru eelā Nr. 13.

Brihdinajums!

No maswehrtigeem, sacharinnu faturoscheem, ihstā pasaules flawenā

Bilza Sinalco

(Franza Hartmana Sinalco Atz. Sab., Detmoldē) patakdarinajumeem teek brihdinats.

Ruhbsu greeft wehribu Bilza gimetni un banderoli.
 uš original-etiketē ar

General-aistahms G. Lukiewicz, Rīgā, Behsu eelā 14, Tel. 4125.

№ 4711

Reekstu ekstrakts Matu krahsa

krahsa matu, waj wini buhtu firmi waj farkanti, koti ahtri un ihsti pehz patifschanas no maigatā blonduma lihds wišmelnafeem. Tadeht tatrīs war jaweem mateem atdot wina suduſcho dabisto krahsu. Jo beeschati lihdselis top leetōis, jo tumſchati paleel mati.

№ 4711 reekstu ekstrakta matu krahsa ar teefibu pelna preeſchrozibu no wiſeem ziteem lihds ichim esoſcheem matu krahsoschanas lihdsleem, tadeht ka wina nesatur nekahdas faitigas weelas.

Krahsas: melna, bruhna, chatain un blonda

Makſa: maza pud. 1 r. 20 f. leela " 2 " — "

Dabujams wiſos leelatos weitalos.

Ferd. Mülhens

Kelnē pee Reines un Rīgā. Schkuhnu eelā 15.

Stiprinatšanas

lihdselkis.

Dr. Hommel'a Hematogens

Glepenpadomneeks Dr. A. Kobylins Sw. Peterburgā: „Teloschā gabā es Dr. Hommel'a Hematogenu parastiju 28 jastimufcheem augstakā mehrā ar kronistu anaemiju ſlimneekem, — panahumi pahrspehja wiſas zeribas, fewiſchi pee jaumeem ſlimneekem un behrneem. Panahumi bij netil ween apeties uſlaboschanā, bet fewiſchi azis frihtoscha dſhwata fejas krahsa un apeties atgreeschanās pee ſlimneekem. Dr. Hommel'a Hematogens ir nepahrspehjamis lihdselkis pehz karstuma ſlimibam wina laboschanās stadija.“

ir no wairak kā 5000 eeksch un ahrsemju profesoreem un ahrsteem par wiſlabato aſihts, dabujams wiſas apteetās un apteeku pretſchu pahrdotawās.

Beeprafot fewiſchi jausſwer **Dr. Hommel'a** Hematogenu un patakdarinajumi jaatraida.

Haematogens „Crampedach“

fatura 1 □ cm. pehz analifes til 2 baziku koln., turpretim Ziriches Somela 1 □ cm. 500 baziku koln.

Haematogens „Crampedach“

dob ehstgribu, ir patihkami eenemt un no ahrsteem kā spehziſoschis un aſinis wairojoschis eeteikis, tilpat peeaugufcheem kā behrneem.

Saunu ſubtijumu ſanehma un peedahwā

M. Rudstroog,

Rīgā, apteeku pretſchu tirgotawa, leelā Grehzineeku eelā 15.

Semkopju eeweheribai!

Manā apgabibā isnahufe un dabujama:

Barona J. Manteifela

Wehrojumi un ismehginajumi

faimneezibu eerihzibā un tehnikā

daschados kreewisas apwidos.

Cand. agr. J. Widina autorisets tulsojums.

Makſa 160 kap.

Depezeeschama grahmata katram semkopim, kas zenschas ſawu faimneezibu uſlabot.

Ernstā Plates drukatawa,

Rīgā, pee Petera basnizas un Skahrnu eelā Nr. 13.

W. K. Kiessling,

Rīgā, piano magalina, C. Jehkaba eelā 8, blakus birſchai.

Fligeli,
Piano,
Harmoniumi,

Klaweeru spehles aparati,
Noſchu ſkapji
fikai labakee fabrikati par mehrendam
zenam.

Dſells gultas,
behrnu ratinas,
masgajamos ſiekus,
petrolejas wahritajas,
tehjmachinas,
emalj. wahrams traukus,
petrolejas krahsnis,
ſikla un ſajansa prezes,
nikela un alfenida prezes,
peedahwā pa lehtakam zenam

J. E. Muschke

lampu fabrikas noliktawa
Terbatas eelā Nr. 18.

Metala kapu kroni
leelā iswehle lehti.

Pagalnu pumpji,
Wahju pumpji,
Dahesa pumpji,
Fabrika pumpji,
Pumpji semkopibai

Dahesa sprizes ſajt. no 4 1/2 r.
Uguns sprizes ſajt. no 4 r.
leelā iswehle.

Hugo Herm. Meyer, Rīgā.

Wiſada weida maſchinas.

J. Nicklas, Rigā,

eerotschu kaleju meistars.

Mana

eerotschu magazina

atrodas

tagad tikai

leelajā Smilšņu eelā 9,

netahlu no birščas.

Filiale Jelgavā.

Leelakā iswehle pa lehtakām zenam.

Leelatā islabofšanas darbnīza.

Rigas Brihwprahrtigee Ugunsdlehteji

(Dibin. 1865. g.).

Otrdeen, 21. jultjā 1909. g.

Keisara dahrsā

dahrsā fwehtki

Puku islosefšana. Pudelu mefšana.

Konfetti kauja.

No pulkst. 7½ fahkot:

leela wariété israhde

eezeeniteem ūpehkeem peedalotees.

Pehz israhdes: Karewju musika.

Lotereja-Alegri.

Galwenee winnefti: 1 kungu selta pulkstens, 1 tautas flaweeres, 2 dšihwas zuktas, daščadas fudraba leetas u. t. t.

Leeliska ugunofšana

no pirotechnika N. Wickerta.

Dahrsā iluminazija.

Dahršs atwehrts no plkst. 5 pehz pusd.

Ge-eja dahrsā: 50 kap. Behrneem lihds 12 gabeem 20 kap. Slehgtās sehdu weetās 50 kap. fewiški.

Loščās 5 personam 5 rbl. fewiški.

Gepreekscheja bileschu pahrdofšana pee brahteem Graudin kungeem, Kalku eelā 17 un pee Arth. Mahler kunga, Strehlneeku beedribā, Nikolaja eelā Nr. 5.

Taunā isdewumā

pahrelabota un stipri papildinata

Mahšfaimneezibas

un

Pawabru mahkfla.

Sastahdijuse Minjona.

Aloderiga mahjās un faimneezibas školās.

Pahri pa 2000 rezepem,

fahstahditas pehz daščadu tautu labalās garščas un peemehrotas Baltijas apstahktem. Ar smalki isstrahdateem krahsu bilschu peelitumeem un daudš ilustrazijam tekstā.

Matkā glihtā sehjumā 375 l., pa pastu peefuhtot 425 l., uš naa. naat. 435 l.

Ernsts Plates, Rigā,

pee Petera basnīzas un Stahru eelā 13.

Brabli Streiff, Rigā,

Marštatu eelā 6, pašča namā, Grehžineeku eelas tuwumā

(agr. leelā Grehžineeku eelā Nr. 11).

Krahsu leeltirgotawa

peedahwā buhwes sefonai fahlotees: wišas mahlderu krahsas atšiti labalā labumā. Gaišču un tumschu firnišu no G. Ch. Schmidta fabrikas, latas, lihmi, stehrkeli peelipinaščana u. t. t.

Pirmā Rigas ratu atšperu un ašu fabrika

J. M. Kramer, Rigā,

Sehju eelā Nr. 9, telefons Nr. 1107.

Spezialitates: ratu atšperes un ašes, patent, puspatent un smehru ašes, la ari wišas ratu dalas, ratu kronus wairā. fazon., atšaitu ščarnires.

Rahpčhtus, rumbu rinkus, dišsteles rinkus, ilšu ščarnires, ratu turwjus, greeštās bušes, igrešnujonus wairatōš fazonos.

„Waldschlößchen“ Merzens.